

ජාතික කිරි සම්මේල

தேசிய பால் சுருத்தரங்கு

National Dairy Symposium

.....
2022
.....

29th

November 2022

at Grand Kandyan Hotel
Kandy

Department of Animal Production and Health

P.O. Box 13

Gatambe, Peradeniya.

ජාතික කිරි සමුළුව

தேசிய பால் சுருத்தரங்கு

National Dairy Symposium

.....
2022
.....

th
29

November 2022

at Grand Kandyan Hotel

Kandy

Department of Animal Production and Health

P.O. Box 13

Gatambe, Peradeniya.

Art by - Dr. Gayani Weerasooriya
Design by - Pubudu Alawathukotuwa

Department of Animal Production and Health
extends its sincere gratitude to
Sri Lanka Dairy Excellence Training Initiative (DETI) Project
funded by the
Ministry of Foreign Affairs and Trade of New Zealand
for supporting the National Dairy Symposium 2022

Preface

It is with great pleasure and anticipation that I express my best wishes on the occasion of the very first National Dairy Symposium, a momentous event for the dairy industry in Sri Lanka.

The dairy sector arguably forms the backbone of the livestock industries in Sri Lanka, accounting for the largest workforce engaged in livestock in the country. While it provides a livelihood for more than 200,000 families, the current annual milk production is limited to approximately 450 million litres. As such, it is clear that the Sri Lankan dairy industry has huge potential for future development.

Indeed, the development of the dairy industry will be beneficial for all Sri Lankans. On the one hand, the availability of locally produced milk products at affordable prices will improve the nutrition levels among the population; and on the other, the reduction of milk imports will save up millions of foreign currencies for the country. At present, different government, private and non-government initiatives are being implemented to improve the industry; yet there still remains much to be done.

While sharing experiences is a very effective way to learn, the dairy sector has so far lacked such organised opportunities to share the knowledge, skills and attitudes of successful farmers. It is to address this gap that the Department of Animal Production and Health (DAPH), with the cooperation of the Dairy Excellence Training Initiative (DETI) funded by the Ministry of Foreign Affairs and Trade of New Zealand, has organised this platform to share the experiences of successful farmers, farmer organisations and related institutes. I believe that this new avenue - the National Dairy Symposium, the first of its kind in Sri Lanka -will ignite new aspirations among farmers, motivating seasoned farmers as well as newcomers to the industry.

I take this opportunity to extend my sincere gratitude to the DETI project for financing this massive project and all the contribution during the last five years to strengthen the dairy extension activities in Sri Lanka. My heartfelt gratitude to Mr. Steve Lee, the Team Leader of the DETI project for his support and guidance throughout. I am extremely grateful to all the contributors from central and provincial DAPH and highly appreciate all their tireless work to make this event, the National Dairy Symposium, a success.

Dr. (Mrs.) K. A. C. H. A. Kothalawala

Director General

Keynote address

Mr. Steve Lee

Team leader, Sri Lanka Dairy Excellence Training Initiative

Kandy, 29th November 2022

The theme of the symposium success in dairy extension practice

The tone of this symposium is one of celebration, celebrating the success of the many farmers who have benefitted from their involvement in dairy extension activities. Despite the difficult times we have seen that small dairy farmers have shown a lot of resilience and have been able to maintain and improve their businesses when given the support they need.

I hope that you will get several things from attending this workshop. That:

You will learn something new that can be applied in your own work and life;

You will be inspired by the work of others;

You will be motivated to make changes in your area of work so that the success of dairy extension to date can be built upon in the times come are to come;

And that you will enjoy the company of your peers and leave this event thinking about how you can work more closely.

What is the present situation in Sri Lanka with regard to dairy extension?

It's complicated! Damunupola et al. 2022¹ reported that Sri Lanka is currently producing only about 40% of its milk demand domestically and thus heavily depends on imports to cater for the demand.

Recent trends: DAPH statistics show after a dramatic fall in cow and buffalo numbers and consequent milk production around 2000, both animal populations grew steadily until around 2018. Since a peak in 2018 there has been an observed decline in milk production (from 495M litres to 412 M litres) whilst cattle & buffalo numbers have continued to increase, albeit modestly (from 2M to 2.15M). It is difficult to read too much into these figures as so many things have occurred in the last few years. These include: changing government policies, the Covid-19 pandemic, the domestic economic crisis, world dairy market fluctuations, currency fluctuations, weather conditions related to climate change, and the war in Ukraine impacting both the price of food and inputs such as fertilizer.

The data presented by Damunupola et al. also suggest that the overall trends for dairy remain very positive and the need for good nutrition particularly for babies and childbearing women will increase.

We can also say, that these are challenging times, when farmers need the right support in order to feed the nation. Moreover, during this symposium you will see that there are many farmers with whom it makes good economic sense to work.

---

¹ Sri Lankan Journal of Agriculture and Ecosystems, 4(1):81-95, 2022

I would like to share a few thoughts on possible future developments in Sri Lanka.

Recent events and the ongoing economic crisis impact all parts of society. The provision of dairy extension services is not exempt. Almost all extension is provided by Government. There is a lack of operational funding and a prospect that staffing reductions will soon reduce the headcount of farmer facing staff in government service.

What are the trends and can they be managed?

Here are a few ongoing changes that I see:

Positive:

Group based extension is more cost effective than one on one;

Better understanding of farming as a business and emphasis on profit from productivity;

Intensifying dairy production, with improved productivity;

More emphasis on pasture based feed production;

Opportunities for staff on large farms to develop professionally;

More use of IT both to understand what is happening on farms and for farmers to get information;

Greater consistency of technical messaging across different extension providers [government, NGO, projects and processors].

Worrying:

Increased input costs, particularly fertilizer and protein rich feeds;

Cattle population rising while milk production has fallen may impact productivity at a national level given that the feed resource is not growing;

Falling number of government staff and reduced operating budget to perform extension without replacement in private sector.

In conclusion, I hope that you will see during this symposium that whilst there are many challenges to dairy production, the outlook is good and that well planned extension based on group adult learning approaches and the use of real information for farm decision making will yield good outcomes for farmers and for the nation.

Looking forward, extension activity, irrespective of who delivers it, needs to reflect changing needs of society and government policy. As an example, livestock industries need to have a clear, well-articulated plan to live with climate change and to increase food security whilst adapting to and mitigating the effects of changing climate, extension will have a critical part in implementing this plan.

ජාතික කිරි සමුළුව 2022 - ඉදිරිපත් කිරීම්

01	සුවපහසු ගව නිවාස සහ පෝෂ්‍යදායී තෘණ සැපයුම කිරි නිෂ්පාදනය වැඩිකරයි. ඒ.පී.සී.ජේ. අමරසිංහ මහතා - ලංකාපුර පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශය. උතුරු මැද පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	1
02	අභිජනන ගැටළු අවමකර ගැනීමට හා කිරි නිෂ්පාදනය වැඩිකිරීමට මනා පෝෂණය හා ගව නිවාස ඉවහල් කර ගැනීම. කේ. පී.මහින්ද පියතිස්ස මහතා- ලංකාපුර පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශය. උතුරු මැද පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	2
03	අගය එකතුකල කිරි නිෂ්පාදන තුළින් ලභදායී කිරි කර්මාන්තයට යොමුවීම. එම්. ජී. ඒ. කේ. සෙනෙවිරත්න මහතා - හසලක පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශය. මධ්‍යම පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	3
04	එලදායීතාවය අඩු සතුන් සංඛ්‍යාව අඩුකර පෝෂණය වැඩි කිරීම මගින් මී ගවයින්ගේ කිරි නිෂ්පාදනය වැඩිකිරීම. බී. ජී. අජිත් කුමාර මහතා - කන්තලේ පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශය. නැගෙනහිර පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	4
05	ගොවිපල තුළ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරනය සහ මනා සත්ත්ව පෝෂණයක් පවත්වා ගැනීම තුළින් ගොවිපල ආදායම වැඩිකර ගැනීම. ඩී.එම්. තුෂාර ශාමල් මහතා - ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරී - එච් කලාපය	5
06	ලිංග නිර්ණය කරන ලද ගව ශුක්‍රාණු භාවිතය මගින් වැඩි ගැහැණු සතුන් සංඛ්‍යාවක් බිහිකර කිරි නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම වෛද්‍ය කේ.පී.ජේ.එස්. දිස්නක, සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී (පශු) ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය	6
07	මනා පශු වෛද්‍ය ව්‍යාප්ත සේවාව තුළින් ගොවිපල එලදායීතාව වැඩිවීම වෛද්‍ය නිලධාරී එල්.ජී.එස්. ජයසිංහ - මැදවව්විය පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශය. උතුරු මැද පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	7
08	ගව රැල සංයුතිය මනා ලෙස කළමනාකරණය තුළින් කිරි නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය වැඩිදියුණු කළහැක එස්. පී.එස්. එස්. විජේසිංහ මහතා - නාවිච්චිය පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශය. උතුරු මැද පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	8
09	ස්වයං තෘණ භූමියක් පවත්වා ගැනීම මගින් කිරි නිෂ්පාදනය වැඩි වීම. ඩී. එම්. ප්‍රියන්ත මහතා - මහව පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශය. වයඹ පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	9
10	සංවිධානගත වීම තුළ කිරි කර්මාන්තයේ යෙදවුම් ලබාගැනීම සහ වෙළඳපල පහසුකරණය කර ගැනීම එම්. සක්‍රියාස් මහතා- බලංගොඩ පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශය. සබරගමුව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	10
11	මනා පශු වෛද්‍ය සේවාව තුළ අද ගොවියාගේ සිට කිරි ගොවියා දක්වා එම්. සුෂාන්ත කුමාර මහතා - මාවනැල්ල පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය. සබරගමුව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	11
12	නිදැලි ක්‍රමය සිට සියුම් ක්‍රමය දක්වා පරිවර්ථනය ලාභදායකයි පී.පී. ආර්. කේ. ගම්ලත් මහතා - රුවන්වැල්ල පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය. සබරගමුව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	12
13	සමස්ත කිරි නිෂ්පාදන දාමය පිලිබඳ මනා අවබෝධයකින් ක්‍රියා කිරීම මගින් සාර්ථක කිරි ව්‍යවසායකයකු බිහිවේ. බී. ඩබ්. ජී. නවරත්න මහතා කලවාන පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය. සබරගමුව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	13
14	ගොවිපල යාන්ත්‍රීකරණය තුළින් සාර්ථක කිරි ව්‍යවසායකයෙකු බිහිවේ. ඊ. එච්. එම්. උපුල් සම්පත් කුමාර මහතා - තෙලුල්ල පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය. ඌව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	14
15	තාක්ෂණ දැනුම අභිප්‍රේරණය හා එලදායී ලෙස සම්පත් භාවිතය වැඩි කිරි නිෂ්පාදනයට හේතු වේ. ජී.ආර්. මහින්දන් මහතා /වී.එච්.ඒ. ජීවන්ත මහතා - මාස්පොත පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය. වයඹ පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍යය දෙපාර්තමේන්තුව	15

16	පරිසර සුහුරු ගොවිපල ක්‍රමය තුළින් කිරි නිෂ්පාදනයේ ඵලදායීතාව වැඩිකර ගනිමු. දිනිති සමරතුංග මහත්මිය/ එම්. එම්. ඊ. නාමල් කරුණාසේන මහතා වෙළඳපොළ යොමු කිරි නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය (MOD)	16
17	කිරි කර්මාන්තයේ යෙදවුම් සැපයුම් තුළින් ව්‍යවසායකයන් බිහිවිය හැක. ඩී.ආර්.එම්.එන්. රත්නායක මහතා/ ඒ. මානෙල් කුලතුංග මහත්මිය වෙළඳපොළ යොමු කිරි නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය (MOD)	17
18	සයිලේජ් නිෂ්පාදනය ලාභදායී කර්මාන්තයකි ත්‍යාගරාජා බෙන්සිගර් මහතා/ ශන්මුගවෙල් කපන් මහතා / නාලක බණ්ඩාර මහතා වෙළඳ පොළ යොමු කිරි නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය (MOD)	18
19	ප්‍රගස්ථ ගොවිපල යෙදවුම් කලමනාකරණය ගොවිපල ලාභය වැඩිකරයි. ටී.එල්. ප්‍රනායාසිරි මහතා/එස්. ඒ. ආර්. එම්. සුභසිංහ මහතා (ව්‍යාප්ති නිලධාරී) Cargills Quality Dairies	19
20	වැඩිපුර තෘණ වවා අමතර ආදායමක් ලබමු. ආර්. එම්. බී. සමන් කුමාර මහතා - අඹන්පොල පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය. වයඹ පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	20
21	කිරි සැපයුම් දාමයේ පහසුකරණයට පශු වෛද්‍ය සේවාවේ දායකත්වය වෛද්‍ය එච්. එච්. ඒ. ඒ. එච්. පියසිරි - පාදුක්ක පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාලය බස්නාහිර පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	21
22	පශු වෛද්‍ය සේවාව හරහා සංවිධානය වෙමු. වැඩි ප්‍රතිලාභ ලබමු. හෝමාගම කිරි නිෂ්පාදකයන්ගේ සමිතිය - හෝමාගම පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය. බස්නාහිර පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	22
23	ස්වයං කිරි නිෂ්පාදනය තුළින් නාගරික වෙළඳපොළ ජය ගැනීම. එස්. ටී. අභිලාෂ මහතා - තලාතුමිය පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය. මධ්‍යම පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	23
24	සියුම් ක්‍රමයට මී ගව පාලනයෙන් වැඩිපුර ආදායමක් ලැබිය හැක. බී. ඩබ්ලිව්. බී. හර්ෂ දිලංක සඳරුවන් මහතා - තෙලුල්ල පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය. ඌව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	24
25	උචිත යෙදවුම් නිවැරදිව කළමනාකරනය කළහොත් මී ගව පාලනය ලාභදායීවේ. එච්. ඩබ්ලිව්. වසන්ත මහතා - තෙලුල්ල පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය. ඌව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	25
26	මහවැලි දායකත්වය තුළින් තෘණ වගාව ප්‍රවර්ධනය කර දියර කිරි නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම. ජේ. එස්. බී අබේසිංහ සහකාර අධ්‍යක්ෂ (ධීවර හා පශු සම්පත් සංවර්ධන), ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය	26
27	නිවැරදි රෝග විනිශ්චය හා ප්‍රතිකාර මගින් මධ්‍යම ප්‍රමාණ ගොවිපලක තයිලේරියා රෝගය සාර්ථකව මැඩ පැවැත්වීම. ආර්. ලුක්ෂිකන් මහතා- තිස්පනේ පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය මධ්‍යම පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	27
28	සාමූහිකත්ව තෘණ වගා සංවර්ධනය කිරි නිෂ්පාදන උන්නතියට භාවිතා කරමු. පී.ජේ. ධනුෂ්ක ජීවන්ත මහතා/ රවින්ද්‍ර අබේසේකර මහතා වෙළඳපොළ යොමු කිරි නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය (MOD)	28
29	මී කිරි නිෂ්පාදනයෙන් සාර්ථකත්වය කරා ඒ. එල්. හමීඩ් මහතා - අඩයාලව්වේන පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය. නැගෙනහිර පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	29
30	මනාකිරි ගව පාලනය තුළින් ඉහළ කිරි නිෂ්පාදනය ජීවව්‍යාප්ත නිෂ්පාදනය හා කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය ඒ. එම්. ජවතුල්ලා මහතා පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශය. නැගෙනහිර පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	30
31	කිරි ගොවියාගේ උන්නතිය සඳහා ව්‍යවසායක දායකත්වය ආර්. සී. අමරසිංහ මහතා රුහුණු ලංකා ඩේරිස් පුද්ගලික සමාගම	31
32	මනා ගොවිපල කළමනාකරණය ආදායම වැඩිකරයි. ඩබ්. එම්. සුරසේන මහතා, ඩෙව්ප්‍රො (Devpro) ආයතනය	32

ජාතික කිරි සමුළුව 2022
පෝස්ටර් ඉදිරිපත් කිරීම

01	කිරි අතුරු නිෂ්පාදන (කිරිටොෆී) ආදායම වැඩිකරයි ඒ.එම්.බී.පී. ගලබඩ මයා, වෛද්‍ය එම්.පී.එස්. රණසිංහ මයා, කේ.ඒ.අයි. පියුම්කා කස්තුරිආරච්චි මිය, පී.පී. රණසිංහ මයා ගොඩකවෙල පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය, සබරගමුව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව
02	අගය එකතු කල කිරි ආශ්‍රිත ස්වයං නිෂ්පාදනයකට යොමුවීම ආදායම වැඩිකරයි සී.කේ. ගමගේ මයා, වෛද්‍ය එම්.ආර්.ඒ.පී. කුමාර මයා, වෛද්‍ය එස්.ජේ.එම්.පී.ටී. මැදවෙල මිය, වයි.එම්.පී.ඒ. සෙනෙවිරත්න මයා වරකාපොල පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය, සබරගමුව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව
03	අර්ධ රාජ්‍ය ආයතනයන්ද කිරි නිෂ්පාදන කර්මාන්තයේ වැදගත් හවුල්කරුවන්ය ඩබ්.ඒ.එම්.ජේ.එස්.බී. අබේසිංහ මයා ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය
04	කාබන් විමෝචනය අවම කිරීමේ තාක්ෂණය කුඩා පරිමාණ ගොවිපලවලට යොදා ගැනීම එච්.එම්.ඊ.එන්. කරුණාසේන මයා, ඩබ්.ඒ.එස්. ප්‍රියදර්ශනී මිය, එල්. කනගරාජා මිය වෙළඳපොළ යොමු කිරි නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය (MOD)
05	කිරි නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ අගය එකතු කිරීමේ දාමයේ කොටසක් ලෙස වාණිජමය තෘණ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට යොමුවීම ඒ.එම්. කුලතුංග මයා, ආර්.ඒ.එස්. රත්නායක මයා, ටී. තෙලක්සාන් මයා වෙළඳපොළ යොමු කිරි නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය (MOD)
06	නාගරික කිරි ගව කර්මාන්තය ජය ගැනීමේ උත්සාහය ඒ. ජී. රෙජිනා අලුවිහාරේ මිය මිල්කෝ පුද්ගලික සමාගම (MILCO)
07	ආදර්ශ ගොවිපල ක්‍රමය ගොවීන්ගේ ආකල්පමය වෙනස් කිරීමට යොදාගත හැකි හොඳම මෙවලමකි මහින්ද පියතිස්ස මයා, ඩබ්.ඒ.එස්. ප්‍රියදර්ශනී මිය වෙළඳපොළ යොමු කිරි නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය (MOD)
08	බණිජ අවශ්‍යතාව සැපයීම අභිජනන ගැටලු විසඳා ගැනීමට ඉවහල් වීම වෛද්‍ය ජී.ඩී.පී.ඩී. ජයතිස්ස මිය, වෛද්‍ය ආර්.ඒ.එන්. රාජපක්ෂ මයා, එම්. කරුණාරත්න මිය රඹුක්කන පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය, සබරගමුව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව
09	උසස් ආරයේ කිරි ගවයන් යොදා ගැනීම හා නිසි ගොවිපල කළමනාකරණය, සුදුසු පාඨමාලා උපදෙස් පිළිපැදීම තුළින් ආර්ථික හා සාමාජික වර්ධනයක් ලබාකර ගැනීම පී.එම්. බණ්ඩාරණායක මිය, මිල්කෝ පුද්ගලික සමාගම (MILCO)
10	බුරුළු ප්‍රධාන පිළිබඳ නිසි උපදෙස් පිළිපැදීම මගින් කිරි නිෂ්පාදන වැඩිකිරීම ආර්.ඩී. ගාමිණී විරසිංහ මයා, මිල්කෝ පුද්ගලික සමාගම (MILCO)
11	කිරි වෙළඳපොළ ජාලයේ දායකත්වය තුළින් සාර්ථක කිරි ගොවි ව්‍යවසායකයින් බිහිවේ ඩබ්.ටී.පී.ජේ.එස්. ධනවංශ මයා, රිච් ලයිෆ් පුද්ගලික සමාගම (Richlife)
12	ඉදිරි දැක්මක් ඇති තරුණ ව්‍යවසායකයින්ට තාක්ෂණික දැනුම සහ මූල්‍යමය සහය ලබාදීමෙන් කිරි කර්මාන්තය නගාසිටුවීම ක්‍රිශාන්ත බණ්ඩාර මයා, සංජය විද්‍යාරත්න මයා, Fonterra පුද්ගලික සමාගම
13	කණ්ඩායමක් ලෙස කිරි ගව ව්‍යාපාරයේ යෙදීම නව ව්‍යාපාර සංකල්පයක් රමණී වන්දිකා සුබසිංහමිය, කන්දෙවත්ත ගොවිපළ, හොරණ වෛද්‍ය කේ.එම්. අබේරත්න, හොරණ පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය
14	ජීවව්‍යුහ ඒකකයක් ස්ථාපනය කිරීම තුළින් ගොවිපළ ආදායම වැඩිකර ගැනීම. වෛද්‍ය එල්. දුජිත්‍රා, ගනප්‍රාගාසන් ප්‍රියවරත්න මයා, ඒ. සිංහරාසා මයා මඩකලපුව පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය, නැගෙනහිර පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

වෛද්‍ය බී.ඒ.එම්.පී. සිරිවර්ධන ඒ. පී. සී. ජේ. අමරසිංහ මහතා

01. සුව පහසු ගව නිවාස සහ පෝෂ්‍යදායී තෘණ සැපයුම කිරී නිෂ්පාදනය වැඩි කරයි

- නම - ඒ. පී. සී. ජේ. අමරසිංහ මහතා
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය - ලංකාපුර
- පළාත - උතුරු මැද පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

ඒ.පී.සී.ජේ. අමරසිංහ මහතා ලංකාපුර පශු වෛද්‍ය කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි ගොවිමහතෙකි. ඔහු 2008 වසරේ සිට සම්ප්‍රදායික කිරිගව පාලනයේ නියුතු වුවද 2019 දීත් ඔහුගේ ගොවිපලේ දෛනික කිරි නිෂ්පාදනය වූයේ ලීටර් 8-10 කි. එළදෙනුන් නිදැල්ලේ තණකොළ කැමට යැවීමෙන් පෝෂණය කළේය. 2019 ජූනි, ඔහුගේ ගව රැලෙහි කිරි ගන්නා එළදෙනුන් 03 ක්, අවුරුදු 01 ට අඩු පැටවු 03 ක්, අවුරුදු 02 නැම්බියන් 01 ක් ද, කිරි වැරු දෙනුන් 02 ක් ද සිටියහ. මුලු ගවයන් 09 ක් විය. කිරි ගව කර්මාන්තය ලාභදායී ව්‍යාපාරයක් බවට පත් කර ගැනීමට අමරසිංහ මහතාට නොහැකි වූ හේතු පිළිබඳව පශු වෛද්‍ය කාර්යාලයේ නිලධාරීන් වන අපි ගොවි මහතා සමඟ සාකච්ඡා කළෙමු.

2019 ජූනි, අපි ගොවිපලේ කාර්යසාධක දර්ශකය ගණනය කළෙමු. කිරිඑළදෙනකගේ දෛනික කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර් 2-2.6 විය. එය ලීටර් 10 දක්වා ඉහළ නැංවීමට අපේක්ෂිතය. එළදෙනක බිහි කරන පැටවු දෙදෙනෙකු අතර පරතරය 2019 දී මාස 18-24 විය. 2022 දී වසරකට එක් පැටවකු ලබා ගැනීමට සැලසුම් කළෙමු. කිරි ලීටරයක නිෂ්පාදන වියදම රු.20.50 පමණ විය. 2019 දී මාසික ආදායම රු.15,000 පමණ විය. ඔහුගේ ඉලක්කය වූයේ මාසිකව රු.40,000ක් ඉපයීමයි.

ඉහත ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට තිබූ ගැටළු වූයේ සත්ව පෝෂණය දුර්වල මට්ටමක පැවතීමත් එළදෙනුන්ට ලැග සිටීමට සුවපහසු පරිසරයක් නොතිබීමත් ය. මෙම ගැටළු ජය ගැනීමට අපි 2019-2022 දක්වා සංවර්ධන සැලසුමක් සැකසුවෙමු. පැය 24 පුරා බීමට ජලය සැපයීමට අවධානය යොමු විය. අමරසිංහ මහතා සතුව වගා නොකළ ප්‍රයෝජනයට නොගත් අක්කර 02 ක ඉඩමක් තිබුණි. 2019 දී වගා ලිඳක් ද ඉදිකළ ඔහු අක්කර 01 ක බඩඉරිඟු, CO4, CO3 වගා කළේය. එමඟින් සත්ව පෝෂණය ඉහළ නැංවීමට හැකි විය. 2021 සයිලේජ් නිෂ්පාදනය ආරම්භ කළේය. එක් සතෙකුට වර්ග අඩි 60 ක පමණ ඉඩක් ලැබෙන සේ අමරසිංහ මහතා Lose barn ගවගාලක් ඉදි කළේය. මේ සඳහා 2019, 2021 දී ඔහුට ස.නි.සෞ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් (උ.මැ.ප) වසරක රු.200,000 බැගින් ලබා දුන්නේය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2022 ඔක්තෝබර්,දෙනුන් 05කගෙන් කිරි ලීටර් 40 ක් ලබා ගැනීමට සමත් විය. කිරි දෙනකගේ දෛනික නිෂ්පාදනය ලීටර් 8 ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. 2022 දී අවුරුද්දට අඩු පැටවු 04 ක් සිටි අතර වසරකට එක් එළදෙනකගෙන් එක් පැටවකු ලබා ගැනීමට සමත් විය. ශරීර තත්ව ප්‍රමිතිකරණ අගය 2.75 සිට 03 දක්වා ඉහළ ගියේය. 2022 දී කිරි ගව පාලනයෙන් මසකට රු.100,000 ක් ඉපයීමට සමත් වූ මෙම දිරිය මිනිසාගේ කතාවෙන් අපට උගත හැකි පාඩම් කිහිපයකි. "කිරි දෙනුන්ට සුවපහසු පරිසරයක් සහ පෝෂණය ලබා දීම තුළින් කිරි නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීමට හැකිය. ඒ සඳහා නොබියව ඉදිරි පියවර තැබිය යුතුය"

වෛද්‍ය බී.ඒ.එම්.පී. සිරිවර්ධන

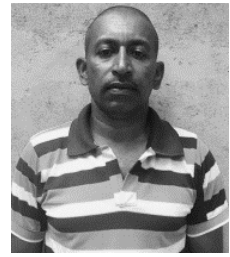
කේ.පී. මහින්ද පියතිස්ස මහතා

02. අභිජනන ගැටළු අවම කර ගැනීමට හා කිරි නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමට මනා පෝෂණය හා ගව නිවාස ඉවහල් කර ගැනීම

- නම - කේ. පී. මහින්ද පියතිස්ස
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය - ලංකාපුර
- පළාත - උතුරු මැද පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

කේ.ඒ.එම්. පියතිස්ස මහතා ලංකාපුර පශු වෛද්‍ය කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි ගොවිමහතෙකි. 2008 වසරේ සිට කිරිගව පාලනයේ නියුතු වුවද 2018 දීත් ඔහුගේ ගොවිපලේ දෛනික කිරි නිෂ්පාදනය වූයේ ලීටර් 25කි. එළඳෙනුත් නිදැල්ලේ තණකොළ කෑමට යැවීමෙන් පෝෂණය කළේය. 2019 ජූනි, ඔහුගේ ගව රැලෙහි කිරි ගන්නා එළඳෙනුත් 08 ක්, අවුරුදු 01 ට අඩු පැටවු 04 ක්, නෑම්බියන් 03 ක් ද සිටියහ. මුළු ගවයන් 15 ක් විය. දෛනිකව කිරි ලීටර් සියයක් පමණ ලබා ගැනීමට තරම් විභවයක් ඔහුගේ ගොවිපලේ තිබුණ ද එම ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට නොහැකි වූ හේතු පිළිබඳව පශු වෛද්‍ය කාර්යාලයේ නිලධාරීන් වන අපි ගොවි මහතා සමඟ සාකච්ඡා කළෙමු. 2019 ජූනි, අපි ගොවිපලේ කාර්යසාධක දර්ශක ගණනය කළෙමු. කිරි එළඳෙනකගේ දෛනික කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර් 3-5 විය. එය ලීටර් 10 දක්වා ඉහළ නැංවීමට අපේක්ෂිතය. එළඳෙනක බිහි කරන පැටවු දෙදෙනෙකු අතර පරතරය 2019 දී මාස 19-20 පමණ විය. 2022 දී වසරකට එක් පැටවකු ලබා ගැනීමට සැලසුම් කළෙමු. කිරි ලීටරයක නිෂ්පාදන වියදම රු.20.50 පමණ විය. 2019 දී මාසික ආදායම රු.40,000 පමණ විය. ඔහුගේ ඉලක්කය වූයේ මාසිකව රු.150,000ක් ඉපයීමයි.

ඉහත ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට තිබූ ගැටළු වූයේ සත්ව පෝෂණය දුර්වල මට්ටමක පැවතීමත් එළඳෙනුත් උග සිටීමට සුවපහසු පරිසරයක් නොතිබීමත් ය. මෙම ගැටළු ජය ගැනීමට අපි 2019-2022 දක්වා සංවර්ධන සැලසුමක් සැකසුවෙමු. පැය 24 පුරා බීමට ජලය සැපයීමට අවධානය යොමු විය. 2019 දී අඩි 30 x 28 Loose Barn ගවගාලක් පියතිස්ස මහතා ඉදි කළේය. 2021 දී පැටවු කොටුවක් ද නල ලීදක් ද ඉදිකළ ඔහු ලීදෙන් ලැබුණු ජලයෙන් අක්කර 3/4 බඩඉරිඟු, CO4 වගා කළේය. එමඟින් සත්ව පෝෂණය ඉහළ නැංවීමට හැකි විය. 2021 සයිලේජ් නිෂ්පාදනය ආරම්භ කළේය. 2019 දී කිරි දොවන යන්ත්‍රයක් මිලදී ගත්තේය. මේ සඳහා 2019, 2021 දී ඔහුට ස.නි.සෞ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් (උ.මැ.ප) වසරක රු.200,000 බැගින් ලබා දුන්නේය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2022 ඔක්තෝබර්,දෙනුත් 09කගෙන් කිරි ලීටර් 75-80 ක් ලබා ගැනීමට සමත් විය. කිරි දෙනකගේ දෛනික නිෂ්පාදනය ලීටර් 8.2-9ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. 2022 වසරකට එක් එළඳෙනකගෙන් එක් පැටවකු ලබා ගැනීමට සමත් විය. ශරීර තත්ව ප්‍රමිතිකරණ අගය 03 දක්වා ඉහළ ගියේය. 2022 දී කිරි ගව පාලනයෙන් මසකට රු.300,000 ක් ඉපයීමට සමත් වූ මෙම දිරිය මිනිසාගේ කතාවෙන් අපට උගත හැකි පාඩම් කිහිපයකි. "පැය 24 පුරා ජලය සැපයීම කිරි නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීමට ඇති ලාභදායීම ක්‍රමය වන අතර Loose Barn ගවගාලක් ඉදි කර සතුන්ගේ සුව පහසුව වැඩි කිරීම මඟින් කිරි නිෂ්පාදනය මෙන්ම අභිජනන හැකියාව ද වැඩි කර ගැනීමට හැකි විය. පැටවු කොටුවක් ඉදි කිරීම මඟින් පැටවුන්ගේ පෝෂණය ඉහළ නැංවීම පහසු වේ"

වෛද්‍ය එස්.එල්.සී.ඒ. ධර්මරත්න එම්.ජී.ඒ.කේ. සෙනෙවිරත්න මහතා

03. අගය එකතුකල කිරී නිෂ්පාදන තුළින් ලාභදායී කිරී කප්මාන්තයට යොමුවීම

- නම :- එම්. ජී. ඒ. කේ. සෙනෙවිරත්න මහතා
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය :- හසලක
- පළාත :- මධ්‍යම පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

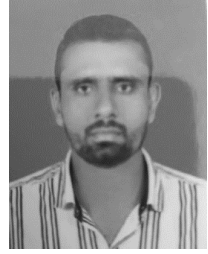
සෙනෙවිරත්න මහතා, හසලක පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශයේ පදිංචි කිරී ගොවියෙකි. 2012 වසරේදී එක කිරී දෙනකගෙන් ගොවිපල ආරම්භ කර, දැනට දෙනුන් 20 ක පමණ ගොවිපලක හිමිකරුවෙකි. දෛනික කිරී නිෂ්පාදනය ලීටර් 50 ක් පමණ වේ.

2019 වසර දක්වා ඔහු කිරී එකතු කරන ආයතනයකට කිරී අලෙවි කරන ලද අතර, 2019 වසරේදී කිරී ලීටරයක නිෂ්පාදන වියදම රු. 40.50 ක් ද විකුණුම් මිල රු. 70.00 ක් වූ අතර මසකට නිෂ්පාදනය කල කිරී ලීටර් 1500 සඳහා රු. 44300.00 ක ලාභයක් ලබා ගත හැකි විය. මෙම අදායම ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යාමට ඔහුට ප්‍රමාණවත් නොවිය.

මේ නිසා ඔහු හසලක පශු වෛද්‍ය කාර්යාලයෙන් උපදෙස් ලබා ගෙන ඇත. මෙහිදී, අගය එකතු කල කිරී නිෂ්පාදන සැකසීම පිලිබඳ පුහුණුවක් ලබා දීමත්, ක්‍රමවත්ව හා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂිත ලෙස කිරී නිෂ්පාදනාගාරයක් සැකසීම සඳහාත් උපදෙස් ලබා දී ඇත. මීට අමතරව කිරී සැකසුම් උපකරණ මධ්‍යම පළාත් සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ සිදු කල ව්‍යාපෘතියක් යටතේ සහන පදනමක් මත ලබා ගැනීමට යොමු කර ඇත. මේ අනුව ගොවි මහතා නැවුම් කිරී අලෙවියට අමතරව යෝග්‍ය නිෂ්පාදනයද ආරම්භ කර ඇත. 2020 වසරේදී, කිරී ලීටරයක හා යෝග්‍ය එකක නිෂ්පාදන වියදම පිලිවෙලින් රු. 42.00 ක් හා රු. 26.00 ක් විය. කිරී ලීටරයක හා යෝග්‍ය එකක විකුණුම් මිල පිලිවෙලින් රු. 100.00 ක් හා රු. 35.00 ක් වූ අතර කිරී වලින් රු. 75400.00 ක මාසික ලාභයක්ද, යෝග්‍ය වලින් රු. 27000 ක මාසික ලාභයක්ද, මුළු මාසික ලාභය රු. 102400.00 විය.

ඉන්පසු ඔහු යෝග්‍ය නිෂ්පාදනයේ අතුරුඵලයක් වන මේදය (Cream) භාවිතා කර මසකට එළඟිතෙල් තෙල් ලීටර් 40 ක්ද ,යෝග්‍ය නිෂ්පාදනය මසකට 5000 ක් දක්වාද පුළුල් කර ඇත. 2021 වසරේදී, කිරී ලීටරයක, යෝග්‍ය එකක හා එළඟිතෙල් ලීටරයක නිෂ්පාදන වියදම පිලිවෙලින් රු. 77.50, රු. 38.00 ක් හා රු. 175.00 ක් විය. කිරී ලීටරයක යෝග්‍ය එකක හා එළඟිතෙල් ලීටරයක විකුණුම් මිල පිලිවෙලින් රු.120.00 ක්, රු. 50.00 ක් හා රු. 2000.00 ක් වූ අතර කිරී වලින් රු. 49597.50 ක මාසික ලාභයක්ද, යෝග්‍ය වලින් රු. 600000.00 ක මාසික ලාභයක්ද, එළඟිතෙල් වලින් රු. 73000.00 ක මාසික ලාභයක්ද ලැබුණි. මේ අනුව ඔහුගේ මාසික ලාභය රු. 182597.50 ක් දක්වා වැඩි වී ඇත. ගොවි මහතා එළඟිතෙල් වලින් 91.25 % ලාභයක් ලබා ගෙන ඇත. සෙනෙවිරත්න මහතා හසලක පශු වෛද්‍ය කාර්යාලයේ සහ මධ්‍යම පළාත් සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ සහයෝගය ඇතිව, අගය එකතුකල කිරී නිෂ්පාදන සඳහා යොමු වීම තුළින් සාර්ථක කිරී ව්‍යවසායකයෙකු බවට පත් වී ඇත.

වෛද්‍ය ඩී.එම්.කේ.කේ. දුණුවිල   වෛද්‍ය ඊ.එම්.ඒ.පී.කේ.කේ. ඒකනායක   බී.ජී. අජිත් කුමාර මහතා

04. වලදායීතාවය අඩු සතුන් සංඛ්‍යාව අඩු කර පෝෂණය වැඩි කිරීම මගින් ගවයින්ගේ කිරි නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීම

- නම - බී. ජී. අජිත් කුමාර මහතා
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය - කන්තලේ
- පළාත - නැගෙනහිර පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

කන්තලේ පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශයට අයත් සීනිපුර පදිංචි බී.ජී අජිත් කුමාර මහතාට 200 ක පමණ මී ගවයන් පට්ටියක් හිමිව තිබුණි. එතරම් විශාල ගව පට්ටියක් හිමිව තිබුන ද ඔහුගේ සාමාන්‍ය දිනක කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර 60 ක් පමණ වූ අතර එම ප්‍රමාණය අපේක්ෂිත ආදායම ගෙනදීමට ප්‍රමාණවත් වූයේ නැත.

ගොවිපල අධ්‍යයනයේදී පෙනී ගිය ප්‍රධානම ගැටළු දෙකක් වූයේ කිරි දෙන දෙනුන්ගේ ප්‍රතිශතය ඉතා අවම වීම (15%) හා වසර පුරාම අවශ්‍ය තරම් ආහාර නොලැබී යාමයි. මේ හේතුවෙන් නිෂ්පාදනය අවම වීම, පැටවු අතර පරතරය ඉහල යෑම, පැටවුන්ගේ වර්ධනය අඩාල වීම, රෝගී වීම හා මරණ ප්‍රතිශතය ඉහල යෑම වැනි අහිතකර තත්වයන් ගොවිපල තුළ පැවතුණි.

කන්තලේ පශු වෛද්‍ය කාර්යාලයේ පශු වෛද්‍ය නිලධාරී හා සත්ත්ව සංවර්ධන උපදේශක ගොවි මහතා සමඟ එකතුව ගොවිපල පවතින තත්වයෙන් ඉහළට ඔසවා තැබීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ සාකච්ඡා වට කිහිපයක්ම පැවැත්වීය. ගොවිපල නිසි ලෙස ඇගයීමෙන් පසු සිදු කල යුතු වෙනස්කම් පිළිබඳ ගොවි මහතාගේ එකඟතාවය ලැබුණි.

එහි මූලික පියවරක් වූයේ නිෂ්පාදනයට දායක නොවන සතුන් 30 ක් පමණ අලෙවි කිරීමය. මේ හරහා ලැබුණු මුදල් ගොවිපලේ සංවර්ධන කරයුතු සඳහා අයෝජනය කිරීමට හැකි විය. මේ මුදල් හා නැගෙනහිර පළාත් ආණ්ඩුකාර කාර්යාලය මගින් ලැබුණු 50% මූල්‍ය ආධාර ප්‍රදානය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය හරහා ලැබුණු මුදල ආයෝජනය කරමින් ගොවිපල තුළ සංවර්ධන කටයුතු බොහෝමයක් ක්‍රියාවට නැංවීමට හැකි විය.

නවීන ගව ගාලක්, ජීව වායු ඒකකයක් හා කොම්පෝස්ට් ඒකකයක් ඒ හරහා ගොවිපලට එකතු විය. වඩාත්ම වැදගත් වෙනස්කම් වූයේ අක්කර දෙකක පමණ වපසරියක වැඩිදියුණු කල තෘණ වගා කිරීමට කටයුතු කිරීමය. එසේම මේ තෘණ වියලි කාලයේදී භාවිතාකිරීම සඳහා කල් තබාගැනීමට හැකියාව ලැබෙන ලෙස සයිලේජ් සකස් කිරීම ද ආරම්භ කෙරුණි. මේ සියලු සංවර්ධන කටයුතු සිදුවන කාලය පුරාවට පශු වෛද්‍ය කාර්යාලයේ නිලධාරීන්ගේ සම්ප අධීක්ෂණය හා තාක්ෂණික සහාය ලබාදීමට කටයුතු කර තිබුණි.

මේ වෙනස්කම් වල ප්‍රච්චලයක් ලෙස සතුන්ගේ පෝෂණය ප්‍රශස්ත මට්ටමකට ගෙන ඒමට හැකියාව ලැබුණි. පෝෂණ මට්ටම ඉහල යාමත් සමඟ සතකුගේ සාමාන්‍ය කිරි නිෂ්පාදනය ඉහල ගිය අතර රෝග වලට ගොදුරු වීම ද අවම වී තිබුණි. එසේම ප්‍රජනන කාර්යක්ෂමතාව ඉහල යෑම හේතුවෙන් පැටවුන් අතර අන්තරය සැලකිය යුතු ලෙස අවම වී තිබුණි. මේ සියලු වෙනස්කම් වල අවසාන ප්‍රච්චලය වූයේ ගොවිපලේ ආදායම මසකට රුපියල් 150,000 සිට රුපියල් 300,000 දක්වා 100% ඉහල යාමයි. ආදායම ඉහල යාමත් සමඟ පවුලේ ජීවන තත්වය ඉහල යෑමට අමතරව තව දුරටත් ගොවිපල සංවර්ධනය වෙනුවෙන් මුදල් ආයෝජනය කිරීමට අජිත් කුමාර මහතාට අවස්ථාව උදා වී තිබුණි.

කිරි නිෂ්පාදනයට දායක නොවන සතුන් ෫ලෙන් ඉවත් කිරීම හා සතුන්ට අවශ්‍ය තෘණ වගා කිරීම කෙටි කාලයක් තුළ අජිත් කුමාර මහතා ලබා ගත් ජයග්‍රහණයට මූලික අඩිතාලම සේ සැලකිය හැක.

වරුණ උපේක්ෂා බස්නායක
පශු සම්පත් සංවර්ධන සහකාර

ඩී.එම්. තුෂාර ශාමල් මහතා

05. ගොවිපළ තුළ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සහ මනා සත්ත්ව පෝෂණයක් පවත්වා ගැනීම තුළින් ගොවිපල ආදායම වැඩිකර ගැනීම

- නම - ඩී.එම්. තුෂාර ශාමල් මහතා
- ආයතනය - ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය - එච් කලාපය

තුෂාර ශාමල් කිරිගව පාලනයේ නිරත තරුණ ගොවි මහතෙකි. මීට වසර 02කට පෙර කිරිගව පාලනය ආරම්භ කළ ඔහු කිරි ගන්නා දෙනුන් දෙදෙනෙක් සමග අදේට සතුන් බලා ගැනීම සිදු කරන ලදී. අදේට කුඹුරු වගාවද අතිරේක ආදායමක් ලෙස සිදු කළ මොහු රටේ පැවති පොහොර අර්බුදයත් සමග පූර්ණ කාලීනව කිරිගව පාලනයට යොමු වන ලදී. තුෂාර මහතා චෙලෝ (Chello) ආයතනයට තම කිරි අස්වැන්න අලෙවි කරන අතර තමුත්තේගම පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය සමඟ ද සුභදව කටයුතු කරයි. මේ වන විට ගොවිපළේ මුළු සතුන් ගණන 19 වන අතර දැනට කිරි ගන්නා දෙනුන් 05 ක් වේ. දෛනික කිරි නිෂ්පාදනය ද ලීටර් 30ක් වේ. ප්‍රමිතියෙන් යුත් ගව නිවාසයක්, මහවැලි දායකත්වය යටතේ පැවති කුඩුවක් මෙන්ම කිරි දොවන යන්ත්‍රයක් හා තෘණ කැබලි කරන යන්ත්‍රයක් මෙම ගොවිපළේ ප්‍රධාන වත්කම් වේ. ගොවිපළේ ප්‍රධාන දුර්වලතා කිහිපක් නිරීක්ෂණය විය.

- ගොවිපළේ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය දුර්වල මට්ටමක පැවතීම.
- ප්‍රමාණවත්ව තෘණ සපයා ගැනීමට නොහැකි වීම.

ගොවිපළේ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය ඉතාම දුර්වල මට්ටමක පැවති අතර මුළු ගොවිපළ පරිසරයම දුර්ගන්ධයෙන් පිරී අප්‍රසන්න පෙනුමකින් යුතු විය. තවද සතුන්ගේ බාහිර පෙනුමෙන් ඔවුන්ගේ ශරීර තත්ත්ව ස්කන්ධ දර්ශකය ද අඩු අගයක්ගත් අතර සත්ත්ව පෝෂණයේ ද අඩුපාඩු දක්නට ලැබුණි. කිරි ගව ගොවි ක්ෂේත්‍ර පාසල පැවති දින ගොවිපළේ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේ පවතින ගැටළුව නිරාකරණය සඳහා ජීව වායු ඒකකයක් ගොවිපලට අවශ්‍ය බව හඳුනාගත් අතර තුෂාර මහතාට ඒ සඳහා ජීව වායු ඒකක සකසන තාක්ෂණික ශිල්පීයකු වන පාලිත මහතා සම්බන්ධ කරණ ලදී. සති 2ක් වැනි කෙටි කලකින් ජීව වායු ඒකකයේ ඉදිකිරීම් අවසන් කළ අතර ඒ සඳහා සමස්ත පිරිවැය රු.180,000 කි. තවද ඒ සඳහා මහවැලි දායකත්වය රු.100,000ක් ලබාදී දිරි ගැන්වීම කරන ලදී. ඒ තුළින් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය මෙන්ම නිවසේ මුළුතැන්ගෙය සඳහා අවශ්‍ය ගෑස් සැපයීමද සිදු විය. රටේ පවතින ආර්ථික අර්බුදය හමුවේ පැන නැගී ඇති LP ගෑස් ගැටළුවට ද මෙය කදිම විසඳුමක් වේ. ගෘහස්ථ ගෑස් සිලින්ඩරය සඳහා වසරකට වැයවන රු.20,000කට ආසන්න මුදල ඉතිරි කර ගැනීමට හැකිවිය.

තවද සත්ත්ව පෝෂණයට විසඳුමක් ලෙස පවෝන් අක්. 1/4 ක භූමි ප්‍රමාණයක් වගා කිරීමට තෘණ දඩු ලබාදී සාර්ථක වගාවක් පිහිටුවීම තුළින් තම ගොවිපලට අවශ්‍ය ආහාර සපයා ගැනීමටද පියවර ගන්නා ලදී. එමඟින් වැඩි දෛනික නිෂ්පාදනයක ළඟා වීමට ද හැකි වී ඇත.

නවීන තාක්ෂණය සම්පකරගනිමින් විධිමත්ව ව්‍යවසායික කිරි ගව ගොවිපලක් ලෙස කොට්ඨාසයේ අනිකුත් කිරි ගව ගොවීන්ට ආදර්ශමත් ගොවිපලක් ලෙස පවත්වා ගැනීම සිත්ඇදගන්නා සුළු කරුණකි.

වෛද්‍ය කේ.ජී.ජේ.එස්. දිස්නක

වෛද්‍ය කේ. තනන්ජයන්

වෛද්‍ය අරුන්දි රැනපාන

06. ලිංග නිර්ණය කරන ලද ගව ශුක්‍රාණු භාවිතය මඟින් වැඩි ගැහැණු සතුන් සංඛ්‍යාවක් බිහිකර කිරී නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම

නම - වෛද්‍ය කේ.ජී.ජේ.එස්. දිස්නක
සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී (පශු)

ආයතනය - පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය

ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය දේශීය කිරී කර්මාන්තය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මහලු කාර්යභාරයක් සිදු කරයි. වර්තමානයේදී කිරී ගොවිපලවල් 20 ක් මගින් ජාතික කිරී නිෂ්පාදනය සඳහා දිනකට ලීටර 20,000 ක් පමණ සපයනු ලබයි. එපමණක් නොව ක්ෂේත්‍රය වෙත තත්වයෙන් උසස් අභිජනන සතුන් නිකුත් කිරීමද සිදු කරයි. එබැවින් ක්ෂේත්‍රයේ කිරී ගොවීන් විසින් එම ආයතනය වෙතින් කිරී ගව නෑම්බියන් ඉල්ලුම් කරනු ලබයි.

ගොවිපලේ උපදින නෑම්බියන් එහි ආදේශක සතුන් ලෙස භාවිත කිරීම හේතුවෙන් ක්ෂේත්‍රයට නිකුත් කළ හැක්කේ සුළු ප්‍රමාණයකි. තවද උපත් වලින් 50% පමණක් ගැහැණු සතුන් වීම මෙම තත්වය තවත් උග්‍ර කරයි.

අප ආයතනය හට ලිංග නිර්ණ ගව ශුක්‍ර වඩි ආනයනය කිරීමට හැකි වීමත්, සෑම විශාල ගොවිපලකම පශු වෛද්‍යවරයකු සිටීමත්, පුහුණු කෘත්‍රීම සිංචන ශිල්පීන් සිටීමත් උක්ත ගැටළුව නිරාකරණය සඳහා පැවති ශක්තීන් විය.

ඒ අනුව ඉහත ගැටළුව නිරාකරණය සඳහා ලිංග නිර්ණ ගව ශුක්‍ර වඩි මගින් ජාතික පශු සම්පත් මණ්ඩලයේ ගොවිපල තුළ කෘත්‍රීම සිංචනය සිදු කිරීමට සැලසුම් සකස් කරන ලදී. එහිදී නෑම්බියන් පමණක් භාවිත කරනු ලැබූයේ ඔවුන්ගේ කෘත්‍රීම සිංචනය සාර්ථක වීමේ ප්‍රතිශතය 60% ක වැනි ඉහල අගයක් ගන්නා බැවිනි. එසේම ඒ සඳහා සුදුසු සතුන් තේරීමත්, මනා කෘත්‍රීම සිංචන ක්‍රමවේදය හා මද ලකුණු හඳුනා ගැනීම සඳහා සේවකයන් පුහුණු කිරීමත් සිදු කරන ලදී. තවද මදයට නොපැමිණෙන සතුන් මද සමායෝජනයට ලක් කිරීමද සිදු කරනු ලැබීය. ඉන්පසු ලිංග නිර්ණ ගව ශුක්‍ර වඩි භාවිත කර කෘත්‍රීම සිංචනය සිදු කෙරින. පළමු හා දෙවන සිංචනයන් වලදී ලිංග නිර්ණ ගව ශුක්‍ර වඩි වලින් නෑම්බිය ගැබ් නොගත්තේ නම් ඉන්පසු එම නෑම්බිය සඳහා සමාන්‍ය ගව ශුක්‍ර වඩි භාවිත කර කෘත්‍රීම සිංචනය සිදු කරන ලදී. මෙමගින් 50 : 50 ක්ව පැවති ගැහැණු පිරිමි අනුපාතය 75 : 25 දක්වා ඉහළ නැංවීමට අපේක්ෂා කෙරුණි.

2010 වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම වතාවට ලිංග නිර්ණ ගව ශුක්‍ර භාවිතය ආරම්භ කරන ලදී. ඒ බෝපත්තලාව ගොවිපලෙහි නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස ශුක්‍ර වඩි 200 ක් ආනයනය කර භාවිතා කරමිනි. එය ඉතා සාර්ථක වූ අතර, එතැන් සිට ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය මේ දක්වා එම කාර්යය සාර්ථක ලෙස සිදුකරගෙන යමින් වැඩි ගැහැණු සතුන් සංඛ්‍යාවක් බිහි කිරීමට සමත් වී තිබේ. මේ වනවිට එම තාක්ෂණය වියළි කලාපීය ගොවිපලක් වන රිදියගම ගොවිපලෙහි ද වසර කිහිපයක් තිස්සේ සිදුකරගෙන යනු ලබයි.

2022 වර්ෂයේ පළමු මාස නවය තුළ රිදියගම ගොවිපලෙහි පැටවුන් බිහි කළ නෑම්බියන් 300 අතරින් 240 ක්ම ගැහැණු පැටවුන් බිහි කර ඇත. එහි ප්‍රතිශතය 82% කි. මෙම එක් ලිංග නිර්ණ ගව ශුක්‍ර වඩියක් සඳහා රු. 4200.00 ක මුදලක් වැය වුවද එම බිහි කළ පැටවකු දෙනක් බවට පත් වූ පසු කිරී මුරයකදී ලීටර 4500 ක පමණ නිෂ්පාදනයක් ලබා දීම තුලින් රු.900,000 ක පමණ ආදායමක් ලැබීය හැකිවනු ඇත.

ඒ අනුව ලිංග නිර්ණ ගව ශුක්‍ර වඩි භාවිතයෙන් කිරී ගොවිපලක් තුළ නෑම්බියන් සුළභ කිරීමත් එමගින් නිෂ්පාදනය සහ ආදායම ඉහළ නැංවීමත් සිදු කර ගත හැකිවේ.

වෛද්‍ය එල්.ජී.එස්. ජයසිංහ

ඊ.එස්.අයි. පෙරේරා මහතා

07. මහා පශු වෛද්‍ය ව්‍යාප්ත සේවාව තුළින් ගොවිපල වලදායීතාව වැඩිවීම

- නම :- රජයේ පශු වෛද්‍ය නිලධාරී එල්.ජී.එස්. ජයසිංහ
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය :- මැදවව්විය
- පළාත - උතුරු මැද පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

මැදවව්විය යනු අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි 2000 ක පමණ පිරිසක් සත්ත්ව පාලනයේ යෙදී සිටින ඉතා දුර බැහැර ප්‍රදේශයකි. ඔවුන්ගෙන් බහුතරයක් එළ ගවයන්, මී ගවයන් සහ එළවන් නිදැලි පාලන ක්‍රමය යටතේ ඇති කරනු ලබයි. ඇතැමෙක් අර්ධ සුක්ෂම පාලනය භාවිත කරන නමුත් කිසිවෙක් සුක්ෂම පාලනය භාවිත නොකරයි. නගරයෙන් බොහෝ ඇත ප්‍රදේශයක් බැවින් සතුන් සඳහා නිර්දේශ කරනු ලබන පශු ඖෂධ සහ අතිරේක ඛනිජ ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීමට ගොවි ජනතාවට ගමනාගමනයට අධික වියදමක් දැරීමට සිදුවේ. මේ හේතුවෙන් එම නිර්දේශිත ද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීමට ඔවුන් අකමැත්තක් දක්වන බව කලක සිට නිරීක්ෂණය විය.

ගොවි ජනතාව මුහුණ දෙන මෙම අපහසුතාවය සැලකිල්ලට ගෙන උතුරු මැද පළාත් අධ්‍යක්ෂකගේ මග පෙන්වීම සහ අධීක්ෂණය යටතේ, ග්‍රාම සේවා වසමක් හෝ 2 ක් අඩංගු වන ලෙස ශාඛා 21 කින් යුතු සත්ත්ව පාලන සමුපකාර සමිතියක් 2020 වසරේදී මෙම ප්‍රදේශයේ ස්ථාපිත කරන ලදී. තවද, ගොවි ජනතාවගේ ඉල්ලීම මත සත්ත්ව පාලන සමුපකාර සමිතිය හරහා පශු ඔසුසලක් 2021 මාර්තු මසදී මැදවව්විය පශු වෛද්‍ය කාර්යාල පරිශ්‍රයේ ස්ථාපනය කරන ලදී. පශු ඔසු සලට පණු හරණ ඖෂධ ඇතුළු පශු ඖෂධ සහ ඛනිජ වැනි අතිරේක අභාර ලබා ගැනීම ඖෂධ සැපයුම් කරුවන් සමග සාකච්ඡා කර සිදු කර ගන්නා ලදී. එහි ලිපි ලේඛන නඩත්තු කිරීම සහ වෙළඳ කටයුතු සඳහා උසස් පෙළ සුදුසුකම් ඇති ගොවි පවුල් සාමාජිකයෙකුගේ සහයද ලබා ගන්නා ලදී. පශු ඖෂධ සහ ඛනිජ වැනි අතිරේක අභාර පැවතීම හේතුවෙන් ජංගම සේවා සැපයීමද පශු කාර්යය මණ්ඩලයට පහසු විය.

මෙම පශු ඔසුසල පවත්වාගෙන යාමත් සමග ඇතිවන කිරි නිෂ්පාදනයේ ප්‍රගතිය 2021 මාර්තු මස සිට නිරීක්ෂණය කරන ලදී. ඒ අනුව ගොවි ජනතාව පශු වෛද්‍ය කාර්යාලයට පැමිණීමේ ප්‍රවණතාවයක් සහ නිර්දේශ කරන ලද පණු හරණ ඖෂධ සහ අතිරේක ඛනිජ සතුනට ලබා දීමේ වැඩිවීමක් අපට නිරීක්ෂණය විය. ඒ සමගම කිරි නිෂ්පාදනයේ ද සැලකිය යුතු වර්ධනයක් දැකිය හැකි විය. 2020 වසරේදී දිනකට එළදෙනක් ලබා දුන් ලීටර 2.3 ක ප්‍රමාණය 2021 වසර අවසානයේදී ලීටර 2.9 ක් වූ අතර 2022 වසරේ මේ වන විට එය ලීටර 3.7 ක් දක්වා වැඩි වී ඇත. 2021 සහ 2022 වසර අග වන විට ප්‍රදේශයේ මුළු කිරි නිෂ්පාදනය පැවති ලීටර් 23000 සිට ලීටර් 25900 සහ ලීටර් 34000 දක්වා පිලිවෙලින් වැඩිවිය. කිරි නිෂ්පාදනය ඉහල යාමත් සමගම කිරි ගොවීන්ගේ අදායම ඉහල යාම නිසා බොහෝ කෘෂි බෝග වගා කරන ගොවීන්ද සත්ත්ව පාලනය සඳහා යොමුවන බවක් මේ වනවිට දැකිය හැකිය. මේ අනුව, දුර බැහැර ප්‍රදේශ වල සත්ත්ව පාලන සමුපකාර සමිති සහ පශු වෛද්‍ය කාර්යාල පරිශ්‍රයේ පශු ඔසුසලේ පිහිටුවීම ඉහල කිරි නිෂ්පාදනයකට රුකුලක් බව පැවසිය හැක.

වෛද්‍ය එච්.එස්.ආර්. සිල්වා

එස්.පී.එස්.එස්. විජේසිංහ මහතා

08. ගව රැල සංයුතිය මනා ලෙස කළමනාකරණය තුළින් කිරි නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය වැඩි දියුණු කළ හැක

- නම :- එස්. පී. එස්. එස්. විජේසිංහ මහතා
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය :- නාවිච්චාදුව
- පළාත :- උතුරු මැද පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

වී ගොවිතැන බහුලව සිදු කෙරෙන උතුරු මැද පළාත තුළ බොහෝ ගොවීන් කිරි ගව පාලනයේ යෙදෙනුයේ තම දෙවන ජීවනෝපාය වශයෙනි. මෙහි දැක්වෙන්නේ දෛනිකව කිරි ලීටර් 50 ක් නිෂ්පාදනය කරන, තම ප්‍රධාන ජීවනෝපාය වී ගොවිතැනින් කිරි ගොවිතැන බවට හරවා ගත් සාර්ථක කිරි ගොවි මහතෙකුගේ කතාවයි. එස්. පී. එස්. එස්. විජේසිංහ මහතා සහ නාවිච්චාදුව පශු වෛද්‍ය කාර්යාල කාර්ය මණ්ඩලය එක්ව කටයුතු කිරීම ඇරඹුවේ 2019 වර්ෂයේදී උතුරු මැද පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ආර්ථික ලාභදායී කිරි ගොවිපල පිහිටුවීමේ තුන් අවුරුදු ව්‍යාපෘතියත් සමගයි. එහිදී පළමුව ගොවිපල තොරතුරු විශ්ලේෂණය (Whole farm assessment and SWOT) මගින් ගොවිපලේ ප්‍රධාන ගැටළුව වන කිරි ගව පාලනයෙන් ප්‍රමාණවත් තරම් ආදායමක් නොලැබීම යන්න අප විසින් හඳුනා ගනු ලැබිණ. එයට අනුව ගොවිපලෙහි ඇති කලයුතු වෙනස්කම් මොනවාද යන්නත් හඳුනා ගැනිණ.

ගව රැල සංයුතිය කළමනාකරණය, අභිජනන කළමනාකරණය, රෝග හඳුනා ගැනීම හා පාලනය, සත්ත්ව පෝෂණය කළමනාකරණය යන කරුණු ඔස්සේ අප ප්‍රධාන වෙනස්කම් සිදුකරන ලදී. මෙහිදී ගව රැල සංයුතිය කළමනාකරණය පිළිබඳ විශේෂ අවධානය යොමු විය. අභිජනන ගැටළු පවතින සතුන් රැලෙන් ඉවත් කිරීම, කෘත්‍රීම සිංවනය මගින් පාරිසරික තත්වයන්ට උචිත දෙමුහුම් ආරයේ කිරි දෙනුන් ගව රැලට අනුක්‍රමිකව අළුතින් එක් කිරීම සිදු කරන ලදී. 2019 වසර ආරම්භයේදී 3 ක්ව පැවති රැල සංඛ්‍යාව 2021 වසර අවසානයේදී 18 දක්වා වර්ධනය විය. මේ වන විට එහි කිරි ගන්නා දෙනුන් ප්‍රතිශතය 56% කි. රැල තුළ බෲසෙල්ලෝසිස් රෝග පාලනයට පියවර ගත් අතර, තෘණ වගාව පුළුල් කර ගැනීමට සහ එමගින් ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වූ ගව රැලෙහි පෝෂණය නිවැරදිව පවත්වා ගැනීමට විජේසිංහ මහතාට හැකිවිය. සියළු උත්සාහයන්ගේ අවසන් ප්‍රතිඵලය ලෙස ලීටර් 10 ක් ලෙස පැවති දෛනික කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර් 50 දක්වාද රු. 30,000 ක්ව පැවති මාසික ආදායම 150,000 දක්වාද වැඩි විය. වර්තමානයේ ඔහුගේ ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගය කිරි ගොවිතැනයි.

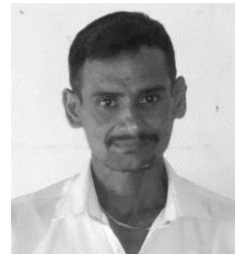
ඒඅනුව, කිරි ගොවිතැන කෘෂිකර්මාන්තය මෙන් වගා කන්න තුළ පමණක් ආදායම ඉපයිය හැකි අවිනිශ්චිත ක්‍රමයක් නොවන බව පැහැදිලි වේ. ගව රැල සංයුතිය නිවැරදි ක්‍රමවේදයෙන් කළමනාකරණය කොට රැක බලා ගන්නේ නම්, ඔබටත් සෑම අවුරුද්දකම, අවුරුද්දේ සෑම මාසයකම, මාසයේ සෑම දිනකම එක ලෙස මුදල් ඉපයිය හැක.

වෛද්‍ය ඩබ්.එම්.ඩී.එස්. චන්තිනායක

ඊ.එම්. ජානක සම්පත් මහතා සත්ව සංවර්ධන උපදේශක

ඩී. එම්. ප්‍රියන්ත මහතා

09. ස්වයං තෘණ භූමියක් පවත්වා ගැනීම මඟින් කිරි නිෂ්පාදනය වැඩි වීම

- නම - ඩී. එම්. ප්‍රියන්ත මයා
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය - මහව
- පළාත - වයඹ පළාත් සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

අඩු ආදායම් රුකියාවක නියුතු ප්‍රියන්ත මහතාට 2012 වසරේදී කිරි දෙනකු මිලදී ගැනීමට අවස්ථාවක් ලැබුණි. ක්‍රමයෙන් ඔහුගේ ගොවිපල දියුණු කරගෙන 2016 වසර වන විට දිනකට කිරි ලීටර් 24 ක් නිෂ්පාදනය කරන මට්ටමට ළඟා වී තිබුණි. මේ වනවිට අවට ඉඩම් වගා කිරීමට යොමු වීමක් සමඟ සතුන්ට ප්‍රමාණවත් තරම් තණකොළ නොමැති වීම ගොවි මහතා මුහුණ දුන් ප්‍රධාන ගැටළුවයි. අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට පෝෂ්‍ය තෘණ සතුන්ට නොලැබෙන නිසා සියලුම සතුන්ගේ දේහ මට්ටම කිරි නිෂ්පාදනයේ අවධියට සාපේක්ෂව පහතින් තිබුණි. මේ නිසා සතුන්ගේ අභිජනන ගැටළු මතුවී තිබූ අතර පැටවුන් අතර කාලය ඉහළ වීම හා කිරි ලබා දෙන සතුන් ප්‍රතිශතය අඩු වීම සිදු වී තිබුණි.

ගැටළු වලට එක් විසඳුමක් ලෙස පෝෂ්‍ය තෘණ වගා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු මහව පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය සමඟ සාකච්ඡා කෙරිණි. දැනට සිටින සතුන් ප්‍රමාණයට ආහාර ලබා දීමට අවශ්‍ය තෘණ පඳුරු ප්‍රමාණය සහ ඊට අදාළව වගා කල යුතු ඉඩම් ප්‍රමාණය ගණනය කරන ලදී. එහිදී වසර පුරාම ලබා දීමට එක් සතෙකුට පැවෝන් පඳුරු 360 ක් ලෙස සතුන් 7 දෙනෙකුට ලබා දීම සඳහා පඳුරු 2500ක් තිබිය යුතු බව ගණනය කරන ලදී. මෙහිදී තෘණ වගාව සඳහා ඔහු සතුව ඉඩම් නොමැති වීම, වතුර ලබා ගැනීමට ලිදක් නොමැති වීම, තෘණ දඩු හා බීජ සොයා ගැනීමට නොදැනීම, ප්‍රාග්ධනය නොමැති වීම යන ගැටළුවලටද මුහුණ පෑමට සිදු විය.

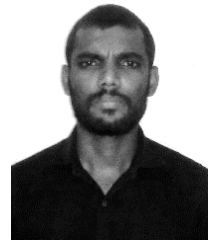
ගොවි මහතාගේ නිවස අවට හිරු එළිය වැටෙන සෑම ස්ථානයකම පැවෝන් පඳුරු සිටවූ අතර වෙනත් පුද්ගලයෙකුගේ ඉඩමක් ඉල්ලා ගෙන තෘණ වගාව ව්‍යාප්ත කිරීමට කටයුතු සිදු කෙරුණි. පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය තෘණ දඩු හා බීජ සොයා ගැනීමට මෙන්ම ව්‍යාපෘති හරහා තෘණ වගාවට ගොවි මහතා හට ආධාර ලබා දීමට කටයුතු කරන ලදී. පසුව පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය මඟින් ප්‍රියන්ත මහතාගේ තෘණ වගාව අධීක්ෂණය කර අදාළ උපදෙස් ලබාදුන් අතර සතුන්ට පැය 24ම කැම හා ජලය ලබා දීමට හැකි වන පරිදි නිදැලි ගව නිවාසයක්ද ඉදි කිරීමට උපදෙස් දෙන ලදී.

තෘණ වගාව සාර්ථක වීම හා කිරි නිෂ්පාදනය ඉහළ යාම නිසා ගොවි මහතාට තෘණ වගාව සඳහා අක්කරයක ඉඩමක් මිලට ගැනීමට හැකි විය. 2016 වසරේ සිට 2019 වසර දක්වාම ලීටර් 24ක පමණ තිබූ කිරි නිෂ්පාදනය මෙම තෘණ වගාව සමඟ වසර 02ක් තුළ ලීටර් 60ක් දක්වා ඉහළ දැමීමට සමත් විය. 2016 වසරේ රු.35,000 ක පැවති මසක කිරි ආදායම මේ වනවිට රු.280,000 දක්වා වැඩිවී ඇත. පෝෂ්‍ය තෘණ වගා කිරීමේ ගොවිපල නිෂ්පාදනය සහ ලාභය කොතරම් වැඩි කර ගත හැකිද යන්න පිළිබඳව ප්‍රියන්ත ගොවි මහතා ප්‍රදේශයට ආදර්ශමත් ගොවි මහතෙකු විය.

වෛද්‍ය එච්. වරුසමාන්ත

එම්. සක්‍රියාස් මහතා

10. සංවිධානගත වීම තුළ කිරී කාර්යාලයේ යෙදවුම් ලබාගැනීම සහ වෙළඳපල පහසුකරණය කර ගැනීම

- නම - එම්. සක්‍රියාස්
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය - බලංගොඩ
- පළාත - සබරගමුව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

බලේබොඩ, බලංගොඩ ලිපිනයේ පදිංචි එම්. සක්‍රියාස් යන අය දීර්ඝ කාලයක සිට කිරී ගව පාලනයේ යෙදෙන ගොවි මහතෙකු ලෙස හඳුනා ගත හැක. ඔහු කිරීගව පාලනයේ යෙදෙන මුල් අවධියේදී කිරී ගව පාලනය, කිරී නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම, කිරී අලෙවි කර ගැනීම, ආහාර සපයා ගැනීම යනාදී කාරණා සම්බන්ධයෙන් මහත් දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ දී තිබිණි. ලබා ගන්නා කිරී නිෂ්පාදනය කි.මී.60-70 ක තරම් දුරක් ගෙවාගෙන බලංගොඩ නගරය වෙත තමන් විසින් රැගෙන ආ යුතු විය. ඒ සඳහා වන ප්‍රවාහන වියදම තමන් විසින්ම දැරිය යුතු වන අතර තම කිරී නිෂ්පාදන ආදායම වියදමට සාපේක්ෂව ගත් කල පාඩු ලැබීමක් බවට පත්විය. එම්. සක්‍රියාස් ඇතුළු ඔහුගේ අනු දැනුමෙන් තවත් ගොවි මහතන් කීපදෙනෙකුම එම ප්‍රදේශයේ සත්ව පාලනයේ නිරත වී සිටියද පොදුවේ ඔවුන් මෙම දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ දීම ඔවුන්ට අහියෝගයක් විය.

සතුන්ට අවශ්‍ය සාන්ද්‍ර ආහාර, බණිජ ලබා ගැනීම සඳහා මූල්‍ය හැකියාවක් ඔවුන් සතු නොවීය. එකී කාරණා හේතුකොට ගෙන සක්‍රියාස් ඇතුළු තවත් ගොවි මහතන් කිහිප දෙනෙකුම කිරීගව පාලනය අතහැර දැමීය. සරීර රැකියාවක් නොමැතිව මෙම ගොවි මහතන් සිටි අවධියේ කොත්මලේ ඩේරි ආයතනය විසින් මෙම කිරීගොවි පාලනය අත්හැර දමන ලද කිරී ගොවීන් සම්බන්ධ කර ගැනීම සිදුවිය. එම ගොවි මහතන් හා එම ක්ෂේත්‍රයට කැමැත්තක් දක්වන පුද්ගලයන් සම්බන්ධ කර ගනිමින් ග්‍රාමීය මට්ටමින් කිරී සමිති පිහිටුවා ගොවීන් නැවතත් කිරීගව පාලනයට යොමු කිරීම සිදු කරන ලදී.

එම ආයතනය ගොවීන්ගෙන් ලබා ගන්නා කිරී නිෂ්පාදන අලෙවි කර ගැනීම සඳහා අලෙවි රථයක් ආයතනයේ වියදමින් ලබා දෙන ලදී. තවද එකී ගොවියන්ගෙන් ලබා ගන්නා කිරී සඳහා සාධාරණ වටිනාකමක් ලබා දීමට කටයුතු කරන ලදී. ඔවුන්ගේ තත්සේරුව අනුව කිරී ලීටරයක මිල රුපියල් 30-50 අතර මුදලකින් වැඩිවිය. දිනකට කිරී ලීටර් 70-80ක් පමණ අලෙවි කරන සක්‍රියාස් මහතාට දළ වශයෙන් රුපියල් 3800 ක පමණ අමතර ආදායමක් ලැබීය. එසේම මෙම ආයතනය විසින් ගොවීන්ගේ සුභසාධනය උදෙසා විවිධ අන්දමින් මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීය. සාන්ද්‍ර ආහාර බණිජ වැනි දේ ඉතා සහනදායී මුදලට ඔවුන් වෙත ලබා දීමට කටයුතු සලසන ලදී. මෙලෙස එම ඩේරි ආයතනයේ සහනදායී මූල්‍ය ආධාර, බණිජ ලබා දීම, කිරී නිෂ්පාදනය නිවසට පැමිණ මිලදී ගැනීම වැනි කාරණා හේතුකොට ගෙන මෙම ගොවි මහතා සැලකිය යුතු දියුණුවක් අත්පත් කරගනු ලැබීය.

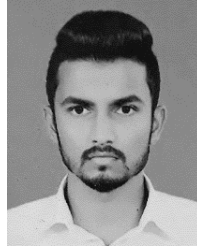
ඉතා සාර්ථක ලෙස කිරීගොවි පාලනය කරගෙන යන මෙම ගොවි මහතා මේ වන විට සතුන්ට වාසය කිරීම සඳහා හොඳ ගොවිපලක් ඉදිකර ගනිමින්, ගොවි පලෙහි සතුන් ගණන වැඩිකර ගනිමින් සත්ව පාලනයේ නිරතව සිටී. සතුන්ට නියමිත වේලාවට සාන්ද්‍ර ආහාර බණිජ ලබා දීමට හැකි වීම, සතුන්ට ආරක්ෂාව සැලසෙන ගව ගාලක් සාදා ගැනීමට හැකිවීම හේතුවෙන් සතුන්ගේ සනීපාරක්ෂාව තහවුරු කර ගැනීමට ඔහු සමත් වී තිබේ. එකී කරුණු හේතුකොටගෙන එම්. සක්‍රියාස් වන මෙම ගොවි මහතා තම කිරී නිෂ්පාදනය කොත්මලේ ඩේරි ආයතනය වෙත ලබා දෙන අතර ඔහු කිරී ලීටරයක් සඳහා රුපියල් 110-130 අතර මිලක් අත් කර ගනී.

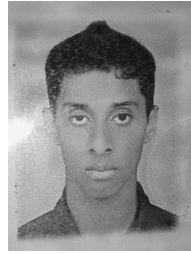
වෛද්‍ය ඊ.එම්.යූ. දිසානායක

වෛද්‍ය ආර්. එම්. අයි. ප්‍රියංගනී

කලණ කල්දේරා මහතා සත්ත්ව සංවර්ධන උපදේශක

එම්. සුභාන්ත කුමාර මහතා

11. මනා පශු වෛද්‍ය සේවාව තුළ අද ගොවියාගේ සිට කිරී ගොවියා දක්වා

- නම - එම්. සුභාන්ත කුමාර
- පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාලය - මාවනැල්ල.
- පළාත - සබරගමුව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

සබරගමුව පළාතේ කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ මාවනැල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 71 කින් සමන්විත වන අතර ජනගහනය 108000 පමණද, පවුල් එකක 34916 පමණද ඇත. එයින් පවුල් 1084 සත්ව පාලනය තම ප්‍රධාන ආදායම මාර්ගය ලෙස තෝරා ගෙන ඇත. මාවනැල්ල කොට්ඨාශයේ වාර්ෂික කිරී නිෂ්පාදනය ලීටර් 241769 වේ. එය කැගලු දිස්ත්‍රික් නිෂ්පාදනයට 10% දායකත්වයක් සපයයි.

මෙහිදී කිරී ගව පාලනයේ යෙදෙන ගොවීන් දිරිමත් කිරීමත් ඔවුන්ට අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුමත්, නිසි මග පෙන්වීමත් ලබා දෙමින් නිරෝගී සත්ව ගහනයක් කොට්ඨාශය තුළ පවත්වාගෙන යාමට මාවනැල්ල පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය විශාල කාර්ය භාරයක් සිදු කරයි. එහි උපරිම ප්‍රයෝජනය ලබා ගනිමින් සාර්ථක ව්‍යවසායකයින් බවට පත් වූ ගොවීන් රැසක් හඳුනා ගත හැකිය. මේ අතරින් අද ගොවියෙකු ලෙස කිරී ගව පාලනයට එක් වී දෛනිකව කිරී ලීටර් 4 ක් ගත් කෝන්දෙනිය වසමේ මැල්ලකැලේ සුභාන්ත කුමාර අද වන විට සාර්ථක ව්‍යවසායකයෙක් බවට පත් වී ඇත.

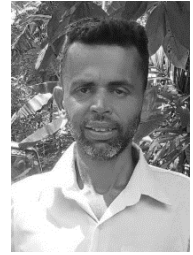
2017 වන විට අද ගොවියෙකු වුවද ඔහු සතු ශක්තින් හා කිරී ගව පාලනයට ඇති කැමැත්ත හඳුනා ගත් පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය මූලිකවම පැවති අඩු පාඩුව වූ උසස් ආරයේ කිරී ගවයෙක් ලබා ගැනීමටත් ඉන් පසු ක්‍රමවත් ගව ගාලක් සාදා ගැනීමටත් අවශ්‍ය ආධාර, පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ආධාර සහ රේඛීය අමාත්‍යාංශ ආධාර යටතේ ලබා දුන්. උසස් ආරයේ තෘණ දඩු වගා කර ගැනීමටත් ඇසොලේලා වගාව සඳහා යොමු වීමටත් අවශ්‍ය තාක්ෂණික මග පෙන්වීම සිදු කරන ලදී. ක්‍රමයෙන් කිරී ගව පාලනය දියුණු වන විට පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන සහ රේඛීය අමාත්‍යාංශ ආධාර මත තෘණ කැබැලි කරන යන්ත්‍ර, කිරී දෙවීමේ යන්ත්‍ර, සයිලේජ් ගබඩා කිරීමට බැරල් ලබා දීමද අනෙකුත් රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන ආයතන වල ආධාර සහ සහය ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය මැදිහත් වීමද අප විසින් සිදු කරන ලදී. මේ දක්වා ඔහු කෘතීම සිංවනයෙන් ලබා ගත් වැස්සි පැටවුන් 10 ක් පමණ ක්ෂේත්‍රයට නිකුත් කර ඇත. මේ වන විට ඔහු සතුව කිරී දෙනුන් අටක් සිටින අතර දෛනික කිරී නිෂ්පාදනය ලීටර් 60 ක් දක්වා වැඩි කරගෙන ඇති අතර ඉදිරියේදී එය දෛනික කිරී නිෂ්පාදනය ලීටර් 100 දක්වා වැඩි කර ගැනීම ඔහුගේ අපේක්ෂාවයි. වසර 5 ක් වැනි කෙටි කාලයක් තුළ මෙම ගොවි මහතා විසින් ලගා කරගෙන තිබෙන ආර්ථික දියුණුව රටේ අනෙකුත් කිරී ගොවීන් හට මහඟු ආදර්ශයකි.

වෛද්‍ය එන්.ටී. හේවාගමගේ
පශු වෛද්‍ය නිලධාරී

ඩී.එන් මධුසාණි
සත්ත්ව සංවර්ධන උපදේශක

පී.පී.ආර්.කේ. ගම්ලත් මහතා

12. නිදැලි ක්‍රමය සිට සියුම් ක්‍රමය දක්වා පරිවර්ථනය ලාභදායකයි

- නම - පී. පී. ආර්. කේ. ගම්ලත් මහතා
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය - රුවන්වැල්ල
- පළාත - සබරගමුව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

පෙත්තාදෙනිය, කඩගමුව, ගලපිටමඩ ලිපිනයෙහි පදිංචි පී.පී.ආර්.කේ. ගම්ලත් මහතා රුවන්වැල්ල පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශයෙහි කිරි ගොවිපොළ කළමනාකරණය තුළින් සාර්ථකත්වයට පත් වූ ගොවි මහතෙකි.

මී ගව රැලෙහි සිටින සතුන් සොරකම් කිරීම, මී ගවයන් සඳහා ජලය හිඟ බව හා මී ගව පාලනය සඳහා ශ්‍රමය යෙදවීම මෙම ගොවි මහතා මුහුණදුන් ප්‍රධාන ගැටළු වේ.

නිදැලිව සතුන් පාලනය සිදු කිරීම හේතුවෙන් සතුන් සොරකම් කිරීම සිදු වූ බැවින් සතුන් පාලනය සඳහා සොරුන්ට ළගා විය නොහැකි ලෙස ස්ථානයක් තෝරාගෙන (කම්බි වැටකින් වට වූ නිවසට ආසන්න ඉඩමක) ගව නිවාසයක් සෑදීම සහ ශ්‍රම දායකත්වය සඳහා බිරිඳගෙ ශ්‍රමය යෙදවීම මගින් ගැටළුව විසඳාගත හැකි බව පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය මගින් පෙන්වා දුනි.

කම්බි වැටකින් වට වූ නිවසට ආසන්න පර්චස් 80 ක පමණ ගව නිවාසයක් සහ ඉඩමේ කොටසක මඩ පොකුණක් සකස් කිරීම, සතුන් දිගේලි කිරීම වෙනුවට සතුන්ට තෘණ කපා ගව නිවාසය වෙත ගෙන ඒම, තෘණ කැබලි කර සතුන්ට ලබාදීම, බණ්ඞ සහ වැස්සි පැටවුන් සඳහා පැටව් කෑම, සාන්ද්‍ර ගව ආහාර ආදිය ලබා දීම මගින් සතුන්ගේ පෝෂණය ක්‍රමවත්ව පවත්වාගෙන යාම ට ගොවි මහතාට අවශ්‍ය තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා දුනි.

මීට අමතරව සාර්ථක ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලබන ගොවිපලක් නැරඹීම සඳහා කෙටි සංචාර සඳහා යොමු කිරීම, ණය පහසුකම් ලබාගැනීම සඳහා ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකුව හා සම්බන්ධ කිරීම, කිරි අලෙවිය සඳහා මිලකෝ ආයතනය හා සම්බන්ධ කිරීමටද පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය මැදිහත් විය.

සුක්ෂ්ම ආකාරයට සතුන් පාලනය හේතුවෙන් සත්ත්ව සොරකම අඩුවීම සහ සතුන් නිවාසය තුළම පාලනය කිරීම හේතුවෙන් රෝග පාලනය සහ කිරි නිෂ්පාදනය වැඩි වීම නිරීක්ෂණය කිරීමට හැකි විය. සතුන් නිවාසය තුළ රඳවා ගැනීම හේතුවෙන් සතුන්ගේ ගොම පොහොර සඳහා අමතර ආදායමක් ලබා ගැනීමට ද ගොවි මහතාට හැකි විය.

මූලින් ගොවි මහතා හට සතුන් 05 ක් සිටි අතර 03 දෙනෙකු සොරුන් ගෙන යාම නිසා කිරි ගන්නා සතුන් එකෙකු පමණක් ඉතිරි විය. එම නිසා දෛනික කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර් 5 ක් දක්වා අඩු විය. පසුව සතුන් 16 ක් (කිරි ගන්නා -04, නෑම්බියන් -06, වැස්සි පැටව් -04, පිරිමි පැටව් -01, පට්ටි වස්සන් -01) සහිත ගොවිපොලෙහි දෛනික කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර් 20 ක්ද දක්වා වැඩි විය. ගොම පොහොර විකිණීම මගින් රු.10000 මාසික ආදායමක් ලබා ගැනීමට ද හැකි විය.

වෛද්‍ය පමුදිත දේවප්‍රිය

පී.ඩබ්.එස්.එස්. ජයරත්න මහතා සත්ත්ව සංවර්ධන උපදේශක

බී.ඩබ්.ඒ. නවරත්න මහතා

13. සමස්ත කිරි නිෂ්පාදන දාමය පිලිබඳ මනා අවබෝධයකින් ක්‍රියා කිරීම මගින් සාර්ථක කිරි ව්‍යවසායකයකු බිහි වේ

- නම - බී. ඩබ්. ඒ. නවරත්න
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය - කලවාන
- පළාත - සබරගමුව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

ගොවිපල පවත්වාගෙන යාමට ප්‍රමාණවත් තරම් ඉඩකඩක් නොමැති වීම හේතුවෙන් විවිධාකාර ගැටළුකාරී තත්වයන් උද්ගත වී තිබේ. එනම් ප්‍රමාණවත් තරම් තෘණ හා ආහාර නිසි පරිදි සැපයීමට නොහැකි වීමෙන් හටගත් පෝෂණ හා අභිජනන දුර්වලතා මතු වීම, ගවගාල තුළ අධික සත්ව සංයුතියේ පැවති තදබඳය, අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය දුර්වල වීම, නිතර සතුන් රෝගාබාධ වලට ලක්වීම, කිරි ආශ්‍රිත ගොවිපල අතුරු නිෂ්පාදන ප්‍රමාණවත් තරම් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා කාලයක් නොමැති වීම, ගොවිපල සතුන්ට අවශ්‍ය තෘණ පිටතින් සොයා ගෙන ගොස් ගෙනවිත් දීම සඳහා අධික කාලයක් හා ශ්‍රමයක් වැය වීම නිසා ගොවිපලේ ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු සිදු කිරීමට කාලය හා ඉඩ ප්‍රස්ථාව නොමැති වීම මුහුණ දුන් ගැටළුය.

මූලික ගැටළුවට විසඳුමක් ලෙස ගොවිපලට ආසන්න ප්‍රදේශයන්හි වගා නොකර අත්හැර දැමූ මුඩුබිම් කීපයක් නීත්‍යානුකූලව තාවකාලිකව බදු පදනම මත ලබා ගෙන ඉහළ නිෂ්පාදනයක් සහිත උසස් වර්ගයේ CO3 තෘණ වගාවන් සිදු කිරීම තුළින් හා සත්ව රැලේ සිටින අනවශ්‍ය සතුන් ඉවත් කිරීම තුළින් ගොවිපලේ කටයුතු නිසි කළමනාකරණය කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කාලය හා ශ්‍රමය ඉතිරි කර ගන්නා ලදී. එමඟින් කිරි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන හා ගොවිපල අතුරු නිෂ්පාදන වෙළඳපල ඉල්ලුමට සරිලන ලෙස ප්‍රමිතියෙන් යුතුව හා ප්‍රමාණාත්මකව නිෂ්පාදනයටත් අලෙවිකරණයටත් තම සංවර්ධන කටයුතු නිසි පරිදි සැලසුම් සහගතව දියුණු කිරීම සඳහා වැඩපිළිවෙලක් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් අවශ්‍ය කාලය ශ්‍රමය යෙදවීමට හැකි විය.

කිරි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ලෙස සෘජුවම පානය කළ හැකි සකස් කළ දියර කිරි, කිරිටොෆි, යෝගට්, අයිස් ක්‍රීම්, එළඟි තෙල් ලෙසද, ගොවිපල අතුරු නිෂ්පාදන ලෙස ප්‍රමිති ගත කොම්පෝස්ට් පොහොර, දියර පොහොර වියළා සකසන ලද වියළි ගොම වෙළඳපොලට ඉදිරිපත් කිරීමට හැකි විය.

පවතින ගැටළු නිසි පරිදි හඳුනා ගැනීම තුළින් එම ගැටළු පහසුවෙන් කළමනාකරණය කර ගනිමින් නිරාකරණය කරගත හැකි බවත් සත්ව නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ නිෂ්පාදන සඳහා ඉහළ ස්ථායී වෙළඳපොල අවස්ථාවක් පවතින බැවින් සත්ව නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රය තුළින් ඉහළ ලාභාංශ ලබා ගත හැකි හා සිසු දියුණුවක් ලබා ගත හැකි වටිනා අවස්ථාවක් පවතින බව මෙමඟින් මනාව පැහැදිලි වේ.

වෛද්‍ය බී. නිරෝෂිණී මෙන්ඩිස්

එන්.ඩබ්. දිල්හානි මිය සත්ත්ව සංවර්ධන උපදේශක

ඊ.එච්.එම්. උපුල් සම්පත් කුමාර මහතා

14. ගොවිපල යාන්ත්‍රිකරණය තුලින් සාර්ථක කිරී ව්‍යවසායකයෙකු බිහිවේ.

- නම :- ඊ. එච්. එම්. උපුල් සම්පත් කුමාර මහතා
- පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශය :- තෙලුල්ල
- පළාත :- උඟව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව.

උපුල් සම්පත් කුමාර මහතා සත්ව පාලන කටයුතු සඳහා උනන්දුවක් හා කැපවීමක් සහිත තරුණ ගොවි මහතකු ලෙස 2015 වසරේ තෙලුල්ල පසු වෛද්‍ය නිලධාරී විසින් හඳුනා ගන්නා ලදී. එවකට එතුමා සතුව දේශීය වැස්සියන් තිදෙනෙකු සිට ඇත. 2019 වනවිට තම ගොවිපල කිරී ගවයින් දහ දෙනෙකුගෙන් යුතු ගොවි පළක් බවට දියුණු කර ගන්නා ලදී.

පශු වෛද්‍යවරයා හා පශුසම්පත් සංවර්ධන නිලධාරී විසින් ගොවිපල විශ්ලේෂණය කරන ලද අතර එහි දී සතුන්ගේ කිරී ප්‍රමාණය, මාසික ආදායම, ශුද්ධ ලාභය, කිරී ලීටරයක පිරිවැය, කිරී නිෂ්පාදන සතුන්ගේ ප්‍රතිශතය, උපත් දෙකක් අතර කාලය, ශරීර ස්කන්ධ දර්ශකය යන කරුණු විමසා බලා ඇත. ඒ වන විට එම ගොවිමහතා සතු සම්පත් හා උග්‍රතා සම්බන්ධව ද සලකා ඇත. අක්කර 4 ක භූමියක් සතුවීම හා තාක්ෂණික කටයුතු සම්බන්ධව තිබූ දැනුම සහ දක්ෂතා ඔහු සතු සම්පත් ලෙසත්, නව තාක්ෂණික ක්‍රම අනුව කිරී කර්මාන්තයට අනුගත නොවී තිබීම ඔහු සතුව තිබූ උග්‍රතාවයන් ලෙස පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය මගින් නිරීක්ෂණය කර ඇත. ඒ අනුව උඟව පළාත් සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ මූලිකත්වයෙන් හා MOD ආයතනය සහ Pelwatta Dairies ආයතනවල දායකත්වයෙන් මෙම ගොවි මහතා සත්ව පාලන ව්‍යවසායකයකු ලෙස වැඩි දියුණු කිරීමට අවශ්‍ය මූලික අවශ්‍යතා සඳහා යොමු කරන ලදී. ඔවුන්ගේ දායකත්වයෙන් උපුල් සම්පත් මහතා තම ගොවිපලට නවීන ගවගාලක්, යන්ත්‍රානුසාරයෙන් කිරී දෙවීමට හා තෘණ යන්ත්‍රානුසාරයෙන් කැබලි කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී.

උසස් ආරයේ නේපියර් තෘණ වගා කළ අතර එම තෘණ හා සාන්ද්‍ර ආහාර සතුන්ට ලබාදීම නිසා සතුන්ගේ ශරීර ස්කන්ධ දර්ශකය 2.5 සිට 3.25 දක්වා ඉහළ නංවා ගැනීම ඔහුට අපහසු කාර්යයක් නොවීය. පෝෂණය ඉතාමත් උසස් මට්ටමක පවත්වාගෙන යාම නිසා සතුන් ගැටළුවක් නොමැතිව කලට වේලාවට පට්ටි ලකුණු පෙන්වීම හා ගැබ් ගැනීමත්, ගැබ් දෙකක් අතර කාලය මාස 18 දක්වා අඩු කරගැනීමට හැකිවීමත් හෙතෙම ලද විශිෂ්ට ජයග්‍රහණයකි. කිරී නිෂ්පාදන සතුන්ගේ ප්‍රතිශතය 75% ක් දක්වාත් සතෙකුගේ කිරී නිෂ්පාදනය ලීටර් 12ක් දක්වාත් වැඩිවී ඇත. මේ වන විට මාසික ආදායම රු. 150,000 ක් ඉක්මවන ඔහු සාර්ථක සත්ව පාලන ව්‍යවසායකයකු බවට පත්වී හමාරය, දරුවන්ට සතුට ගෙන දෙමින් මේ වන විට ඔහු මෝටර් රථයක, උක්ටරයක හිමිකරු වී ඇත.

උනන්දුව, කැපවීම, නිසි උපදෙස් පිළිපැදීම හා සාමූහිකව විවිධ ආයතනවල එකමුතුවෙන් සත්ව පාලන ව්‍යවසායකයකු නිර්මාණය වූ බව මෙම ජයග්‍රාහී පණිවුඩය සැමට කියාපායි.

වෛද්‍ය. ආර්.එම්.පී.කුමාරි

එච්.එම්.ජී. හේරත් මහතා
සත්ත්ව සංවර්ධන උපදේශක

ජී.ආර්. මහින්දන් මහතා

වී.එච්.ඒ ජීවන්ත මහතා

15. තාක්ෂණ දැනුම අභිප්‍රේරණය හා ඵලදායී ලෙස සම්පත් භාවිතය වැඩි කිරීමේ නිෂ්පාදනයට හේතු වේ

- නම - ජී.ආර්.මහින්දන් මයා
වී.එච්.ඒ ජීවන්ත මයා
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය - මාස්පොත, කුරුණෑගල
- පළාත - වයඹ පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍යය දෙපාර්තමේන්තුව

වයඹ පළාතේ සුළු පරිමාණ කිරි ගොවීන්ගේ කිරි නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම සඳහා පසුගිය කාලය මුළුල්ලේ විවිධ ව්‍යාපෘතීන් මගින් මූල්‍යාධාර ලබාදී තිබුණ ද නිෂ්පාදනයේ ප්‍රමාණාත්මක ඉහළ යාම සතුටුදායක මට්ටමක නොපැවතුණි. පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඒ පිළිබඳ කළයුතු මැදිහත්වීම් අධ්‍යයනය කිරීමේදී, කිරි ගොවීන්ට අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම ලබා දෙමින් ඔවුන්ගේ ආකල්ප වෙනස් කරන අතරම, ඔවුන් හා සම්පව සම්බන්ධ වෙමින් දිරිමත් කිරීම මගින් දැනට ලබාදී ඇති යෙදවුම් උපරිම ඵලදායීතාවයෙන් භාවිතා කර, නිෂ්පාදනය ඉහළ නංවාගත හැකිවනු ඇති බව විශ්වාස කරන ලදී.

ඒ අනුව සෑම පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශයකම කිරි නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීමේ විභවයක් සහිත ගොවීන් සත්ත්ව සංවර්ධන උපදේශන කොට්ඨාශයකට 20-25 ක් බැගින් වූ කණ්ඩායම් තෝරාගෙන ඔවුන් සඳහා ව්‍යාපෘති වැඩසටහනක් මගින් පුහුණු සැසි, කණ්ඩායම් සාකච්ඡා, ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් අත්හදා බැලීම හා නිරන්තරයෙන් ගොවිපළවල් අධීක්ෂණය කිරීම මගින් ඔවුන් දිරිමත් කර, සෑම ගොවිපළක් සඳහාම සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කර ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදනය සංවර්ධනය කිරීමට අදහස් කෙරිණ. ඒ අනුව මාස්පොත පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශයේ ගොවිපල් නියැදියක් තෝරා ගත් අතර, කිරි දෙනුන් සඳහා පෝෂණය සැපයෙන ගව ආහාර සැකසීම, කිරිගවයින් පාලනය, පැටවු පාලනය, ගව නිවාස සැකසීම සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය යන තෝරාගත් ප්‍රධාන තේමාවන් යටතේ දැනුවත් කිරීම් සිදු කරන ලදී.

ඒ යටතේ තෘණ වගාව, කැබලි කරන ලද තෘණ ලබා දීම, TMR සැකසීම, විවිධ අවධිවල පසුවන සතුන්ට ආහාර සලාක සැලසුම් කිරීම, පානයට අඛණ්ඩ ජල සැපයුම, දේහ තත්ත්ව දර්ශකය පවත්වා ගැනීම, සුදුසු අවධියේ පැටවුන් වෙන් කිරීම, බොතල් මගින් කිරි ලබා දීම, නිසි අවධියේ සාන්ද්‍ර ආහාර ලබා දීම සහ කිරි වරණය ආදී සුදුසු විවිධ ක්‍රියාකාරකම් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘති වැඩසටහන යටතේ ක්‍රියා කළ ගොවීන් ළඟා කර ගත් ප්‍රගතිය මාස 3 කට වරක් වාර්තා කළ අතර එහි වූ ධනාත්මක ප්‍රතිඵල ලෙස දෙනකගේ සාමාන්‍ය දෛනික කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර් 3-6 දක්වා වැඩිවීමත් කිරි ලීටරයක් සඳහා නිෂ්පාදන වියදම රු. 70 ට අඩු මට්ටමකට පවත්වා ගෙන යාමත් කිරි ලබා ගන්නා දෙනුන්ගේ ගහණය 60% ට වඩා පවත්වාගෙන යමින් වසරකට එක් පැටවෙක් බැගින් ලබා ගැනීමත් පෙර ඉපැයූ මාසික ආදායම මෙන් දෙගුණ හෝ තුන්ගුණයක මාසික ආදායම් අගයකට ලඟාවීමත් විශේෂ වේ.

මෙම ව්‍යාපෘති ක්‍රමවේදයේ සාර්ථකත්වය එයට සහභාගි වූ බොහෝ ගොවීන් විසින් ළඟා කර ගත් අතර, එය ආදර්ශයට ගෙන ප්‍රදේශයේ අනෙකුත් කිරි ගොවීන් ද නිසි තාක්ෂණ දැනුම අභිප්‍රේරණය කිරීමෙන් කිරි ක්ෂේත්‍රයේ සාර්ථක දියුණුවක් ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන ලදී.

දිනිති සමරතුංග මිය

එම්.එම්.ඊ. නාමල් කරුණාසේන මහතා

16. පරිසර සුහුරු ගොවිපල ක්‍රමය තුළින් කිරි නිෂ්පාදනයේ ඵලදායිතාව වැඩි කරගනිමු

ආයතනය - වෙළඳපොළ යොමු කිරි නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය (MOD)

සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව හා සෞඛ්‍ය දහම සංරක්ෂණය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර සංගමයේ (IUCN) සහයෝගීතාවයෙන් යුතුව කුඩා පරිමාණ ගොවීන් සඳහා හඳුන්වාදෙනු ලබන MOD දේශගුණික සුහුරු කිරි නිෂ්පාදන ආකෘතිය.

එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය හා සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව එක්ව 2017 වර්ෂයේදී සිදු කරන ලද අධ්‍යයනය මගින් දේශගුණික සුහුරු කිරි නිෂ්පාදන පිළිවෙත් (Climate Smart Dairy Practices) (CSD) අනුගමනය කිරීම තුළින් කිරි නිෂ්පාදන ඵලදායිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා පවතින්නාවූ විභව අවස්ථා පෙන්වා දී ඇත. කිරි නිෂ්පාදන ඵලදායිතාව වැඩිවීම මගින් මිනේන්, කාබන්ඩයොක්සයිඩ් සහ නයිට්‍රජන් ඔක්සයිඩ් විමෝචනය අඩුවන අතර මෙය වඩා සාර්ථක කළමනාකරණ ප්‍රවේශයකි. වෙළඳපොළ යොමු කිරි නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය, සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව, සෞඛ්‍ය දහම සංරක්ෂණය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර සංගමය (IUCN) විසින් ජලය, අපද්‍රව්‍ය සහ අපජලය, බලශක්තිය, වායු විමෝචනය ඉඩම් සහ ජල කළමනාකරණය යන සංරචක වල කාර්යක්ෂමතාව වෙනස්වීම හේතුකොට ගෙන නිෂ්පාදන ඵලදායිතාවයේ සිදුවන වෙනස්වීම් ග්‍රහණය කර ගත හැකි දේශගුණික සුහුරු කිරි නිෂ්පාදන ආකෘතියක් (CSD) නිපදවා ඇත.

ගොවිපල මට්ටමේ දේශගුණික සුහුරු කිරි නිෂ්පාදන පිළිවෙත් භාවිතයෙන් ගණනය කිරීම පිණිස ලකුණු කාඩ්පතක් ගොවිපල කළමනාකරණය සත්ව සුභ සාධනය හා සුව පහසුව, ඉඩම් හා ජල කළමනාකරණය හා විෂ වායු විමෝචන කළමනාකරණය යනාදී සංරචක හතරක් යටතේ සකස් කරන ලදී.

මූලික කාර්යය දර්ශක සාධන මගින් පෙන්වුම් කරන ලද සාර්ථකත්වය අනුව තෝරා ගන්නා විවිධ කළමනාකරණ තීව්‍රතාවයකින් යුත් ගොවිපල 27 කදි නිකුත් කරන ලද දත්ත යොදා ගෙන මෙම ආකෘතියේ වලංගුතාවය පරීක්ෂා කරන ලදී. ගොවීන් විසින් මෙම දේශගුණික සුහුරු කිරි නිෂ්පාදන පිළිවෙත් භාවිතා කිරීම හේතුකොට ගෙන ගොවිපල ඵලදායිතාවයේ සිදුවී තිබෙන වෙනස මෙම CSD ආකෘතිය සහ ලකුණු පත්‍රය මතාව පැහැදිලි කර ඇත. මෙම CSD ආකෘති සැලැස්ම හා ලකුණු දීමේ ක්‍රමය ගොවීන්ගේ ඵලදායිතාවය සහ දේශගුණික සුහුරුතාවය සඳහා වූ ප්‍රමිතිකරණ මෙවලමක් ලෙස භාවිතා කල හැකි අතර, එය මිණුම්කරණය, ප්‍රතිලාභ ලබා දීම, ගොවීන්ට සහ අඩු කාබනික විමෝචනයකින් යුත් ඉහළ කාර්යක්ෂමතාවයක් සහිත කිරි නිෂ්පාදන කර්මාන්තයක් සඳහා කාලීන වශයෙන් ඉලක්ක හා තාක්ෂණික හා මූල්‍ය සහයෝගීතාවය ලබා දීමටද උපකාරී වනු ඇත.

ඒ. මානෙල් කුලකුංග මහතා

ඩී.ආර්.එම්.එන්. රත්නායක මහතා

17. කිරි කර්මාන්තයේ යෙදවුම් සැපයුම් තුලින් ව්‍යවසායකයන් බිහි විය හැක

- නම - ඩී.ආර්.එම්.එන්. රත්නායක
- ආයතනය - වෙළඳපොළ යොමු කිරි නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය (MOD)

ඩී. ආර්. එම්. එන්. රත්නායක වන මොහුගේ ව්‍යාපාරික ස්ථානය R D K පාම් ෂෝප් කුඹුක්ගැටේ පාරේ, හිරිපිටිය, නිකදළුපොත පිහිටා ඇත. මොහු ව්‍යාපාරය ආරම්භ කිරීමට පෙර යුධ හමුදාවේ අවුරුදු 20 ක් සේවය කර අවුරුදු 19 ක් වන විට පාදයේ අබාධයකට ලක්ව ඇති අතර දණහිසෙන් පහළ කොටස ඉවත් කර ඇත. මොහු මෙසේ අබාධයට ගොදුරු වූ පසුව එක්තැන්ව නොසිට තමාගේම ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කිරීමට කටයුතු කර ඇත.

මොහු ජීවත් වන ප්‍රදේශයේ කිරි ගොවීන් විශාල ප්‍රමාණයක් සිටියත් ඔවුන්ට අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය මිලට ගැනීමට සුදුසු ස්ථානයක් නොමැති බැවින් මෙවැනි ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කිරීම සුදුසු වේ යැයි තීරණය කර ඇත. 2017 වර්ෂයේදී ආරම්භ කළ ව්‍යාපාරය කෙමෙන් කෙමෙන් වර්ධනය වූ අතර මාස 2 ක් ගෙවෙන විට පාරිභෝගිකයින් 2 ක් පමණක් සිට අවුරුද්දක කාලයක් ගත වන විට පාරිභෝගිකයින් 10, 15 ක් පමණ දක්වා වර්ධනය විය. මේ අතරතුරේදී මොහු MOD ව්‍යාපෘතිය මගින් පවත්වන පුහුණු කිරීමේ වැඩ සටහනකට නිලධාරියෙක් මාර්ගයෙන් සම්බන්ධ විය. මොහුට ව්‍යාපාරය තිබෙන තත්වයට වඩා දියුණු කරගැනීම පිළිබඳව ඉතා විශාල අවබෝධයක් ලැබී ඇති අතර භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම, පාරිභෝගිකයින් වැඩි කරගන්නා ආකාරය, පොත්පත් නඩත්තු කිරීම, පාරිභෝගිකයින් සමග කතා කරන ආකාරය ආදී දේවල් පිළිබඳව විශාල අවබෝධයක් ලැබී ඇත. පුහුණුවට පසුව මොහු විසින් සයිලේස් අලෙවි කිරීමද ආරම්භ කර තිබේ.

ගොවීන්ට කිරි නිෂ්පාදනය වැඩි කරගත හැකි ජල ව්‍යාපෘති, බීජ වර්ග, පැටව් කිරි පොවන බෝතල් ගොවීන් අතරේ හඳුන්වා දී මොහුගේ ව්‍යාපාරය දියුණු කර ගනිමින් ඔහු ඉදිරියට යයි. මොහු සතුව අතීතයේ වාහනයක් නොතිබුණු අතර කුලී පදනම මත වාහනයකින් භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කර ඇති අතර මේ වන විට මොහු සතුව වාහනයක් ද ඇත. මොහුගේ ඉදිරි බලාපොරොත්තුව නම් ගොවි මහතුවන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරන්නේ කෙසේද යන්න සොයාබලා, ඒ මගින් ඔහුගේ ව්‍යාපාරයක් තවත් දියුණුවට පත් කර ගැනීමයි.

ත්‍යාගරාජා බෙන්සිගර් මහතා   ශන්මුගවෙල් කපන් මහතා   නාලක බණ්ඩාර මහතා

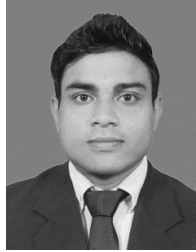
18. සයිලේස් නිෂ්පාදනය ලාභදායී කර්මාන්තයකි

ආයතනය - වෙළඳපොළ යොමු කිරී නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය (MOD)

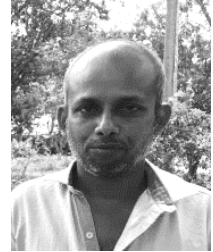
දේශීය කිරි නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමේ අරමුණු කරගත් වෙළඳපොළ යොමු කිරී නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය මඟින් කිරි කර්මාන්තයට අවශ්‍ය තෘණ සයිලේස් ලෙස නිපදවීමේ ව්‍යවසායකයින් සහ ඒ සඳහා තණකොළ වගා කරන පිරිසක් බිහි කිරීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳ කරන ලද ව්‍යාපෘතිය මේ යටතේ විස්තර කෙරේ. මෙම ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ මූලික අධ්‍යයනයක් සිදු කළ අතර, එහිදී හඳුනාගත් ප්‍රධාන කරුණක් වූයේ කිරි ගව පෝෂණය සඳහා උසස් තත්වයේ තණ කොළ හිඟයක් හා වසර පුරා ඒකාකාරීව තණකොළ ලබා දීමට අපහසුවීම ප්‍රධාන ගැටළුවක් වී ඇති බවයි.

බොහෝ ගොවීන්ට තම සතුන්ට අවශ්‍ය තණ කොළ වගා කර ගැනීමට සුදුසු ඉඩම් හෝ ජල සම්පාදන පහසුකම් නැති බව නිරීක්ෂණය වූ අතර, වාණිජ වශයෙන් තෘණ වගා කිරීමට කැමති ඒ සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සහිත පිරිසක්ද සිටින බව නිරීක්ෂණය විය. එබැවින් වාණිජ වශයෙන් තෘණ වගා කරන ව්‍යවසායකයින් පිරිසක් බිහිකර ඒ හරහා කිරි ගොවීන්ගේ තෘණ අවශ්‍යතාව සැපිරීම මෙම වැඩසටහනෙහි අරමුණ විය. අමු තණකොළ වශයෙන් විකිණීමට වඩා සයිලේස් ලෙස සකස් කර විකිණීම වෙළඳ පොළ අතින්ද, ගබඩා කර තබා ගැනීමට හැකිවීම හා කල්තබා ගැනීමට හැකිවීම අතින්ද වාසිදායක නිසා වාණිජ වශයෙන් සයිලේස් සෑදීම සිදුකරන ව්‍යවසායකයින් පිරිසක් බිහි කිරීමට කටයුතු කෙරිණි.

මේ සඳහා තණකොළ වගා කරන ගොවීන් හට (සෝගම් හා බඩ ඉරිඟු) අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම හා බීජ ලබා ගැනීම සම්බන්ධීකරණය (50% වියදම ව්‍යාපෘතිය මඟින් දැරීමේ පදනම යටතේ) සයිලේස් සාදන ව්‍යවසායකයින් සඳහා මූලික පුහුණුව, ප්‍රීමා ආයතනය මඟින් දේශීයව නිපදවූ සයිලේස් ඇසුරුම් කිරීම සඳහා නිපදවන ලද යන්ත්‍රය වැඩිදියුණු කිරීම, එයට සුදුසු පොලිතින් ආදිය පිළිබඳ අවබෝධයක් හා ලබා ගැනීමේ පහසුව ඇති කිරීම, සයිලේස් නිෂ්පාදනය ව්‍යාපෘතියක් ලෙස ලියාපදිංචි කිරීමට සහාය වීම, අඩුපොලී ණය පහසුකම් සඳහා යොමු කිරීම, සයිලේස් වල ගුණාත්මය පර්යේෂණාගාර විශ්ලේෂණ තුලින් සහතික කිරීම හා වෙළඳ පොළ අවස්ථා සොයා දීමට පහසුකම් සැලසිණි. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ දැනට වාණිජමය වශයෙන් සයිලේස් නිෂ්පාදනය කරන ව්‍යවසායකයින් 06 දෙනකු බිහිකර ඇති අතර, ඔවුන් වටා සයිලේස් නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය සෝගම් හා බඩ ඉරිඟු වගා කරන විශාල පිරිසක් ද බිහිවී ඇත. ඉහත දැක්වූ සයිලේස් නිෂ්පාදනාගාර කිලිනොච්චි, ගලේවෙල, කොබෙයිගනේ, බුත්තල, මිණිපේ හා මාතලේ ප්‍රදේශ වල පිහිටා ඇති අතර ඔවුන් විසින් 2021 වසරේදී සයිලේස් කිලෝග්‍රෑම් විසි ලක්ෂයකට වැඩියෙන් නිපදවනු ලැබූ අතර මෙම වසරේ මේ දක්වා කිලෝග්‍රෑම් ලක්ෂ හතකට වඩා නිපදවා ඇත. දැනට ඔවුන් විසින් අවම වශයෙන් පුද්ගලයින් 04 දෙනකුට පමණ එක් නිෂ්පාදන ස්ථානය රැකියා අවස්ථා ලබාදී ඇති අතර පැයකට සයිලේස් කිලෝග්‍රෑම් 1600-1800 අතර නිපදවීමේ හැකියාවක් ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදනාගාර සතුව පවතී. මෙම ව්‍යාපාරය තණ කොළ නිෂ්පාදනය කරන හා සයිලේස් නිෂ්පාදනය කරන යන කණ්ඩායම් දෙකටම ලාභදායී ව්‍යාපාරයක් ලෙස සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.

එස්.ඒ.ආර්.එම්. සුභසිංහ මහතා

ටී.එල්. පුණ්‍යසිරි මහතා

19. ප්‍රශස්ථ ගොවිපල යෙදවුම් කලමනාකරණය ගොවිපල ලාභය වැඩි කරයි.

- නම - ටී. එල්. පුණ්‍යසිරි මහතා
- එස්. ඒ. ආර්. එම්. සුභසිංහ මහතා (ව්‍යාප්ති නිලධාරී)
- ආයතනය - Cargills Quality Dairies

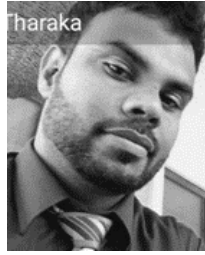
කාගිල්ස් ආයතනය, සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව, MOD ව්‍යාපෘතිය සහ මූල්‍ය සමාගම් අනුග්‍රහයෙන් 2021 වසරේ ආරම්භ කරන ලද පස් අවුරුදු කිරි සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ හිඟරක්ගොඩ කිරි ශීතකරණ මධ්‍යස්ථානයට අයත් ප්‍රදේශයේ ඇති කිරි නිෂ්පාදන ඒකක මට්ටමින් පවතින ගැටළු, පවතින සම්පත් සහ තව දුරටත් නිෂ්පාදනය දියුණු කිරීමට ඇති හැකියාව සොයා බලන ලදී. ඒවා ගොවිපල සංචාරය, සම්මුඛ සහ කණ්ඩායම් සාකච්ඡා පැවැත්වීම වැනි නිර්ණායක ඔස්සේ තක්සේරු කරන ලදී.

ඒ අනුව තෝරා ගැනුණු හිඟරක්ගොඩ ප්‍රදේශයේ ඇති මෙම කිරි ගොවිපොළෙහි නිෂ්පාදනය අඩුවීමට ප්‍රධාන හේතුවක් ලෙස වසර පුරා ආහාර සහ ජලය සැපයීමට නොහැකි වීම හඳුනා ගන්නා ලදී. ගොවිපොළෙහි නැම්බියන් 7 ක් සහ කිරි දෙන එළදෙනුන් 4 ක් ඇතුළුව මුළු සතුන් 14 ක් සිටි අතර දිනකට සතෙකුගේ කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර 5 ක් පමණ විය. සතුන්ගේ ආහාර ලෙස මග දෙපසින් කපා ගන්නා ලද ගුණාත්මයෙන් අඩු තණකොළ සතාගේ බරින් 6-8 % ක් පමණද, බීමට ජලය දිනකට දෙවරක් පමණක්ද ලබා දෙන බව නිරීක්ෂණය විය.

හඳුනාගත් මෙම ගැටලුව නිරාකරණය කිරීමට, තෘණ වගා කිරීම සඳහා ජලය සැපයීමට ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය පහසුකම් සහ උසස් තෘණ විශේෂයක් වන පැවෝන් තෘණ දඬු ලබා දෙන ලදී. දුරකථන, සමාජ මාධ්‍ය, පුහුණු වැඩසටහන්, කණ්ඩායම් සාකච්ඡා සහ ගොවිපල සංචාර ඔස්සේ අපගේ ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් නිරන්තරයෙන් ගොවි මහතා සමග සන්නිවේදනය කරන ලදී. වසර පුරා ආහාර සුරක්ෂිතතාව සඳහා තෘණ වගා කිරීම, සම්පූර්ණ මිශ්‍ර සලාක (TMR) සැකසීම සහ සයිලේජ් සැකසීම පිළිබඳව ගොවි මහතාට පුහුණු කිරීම සිදුකරන ලදී. මේ නිසා, 2022 වසර වන විට ඔහුට වසර පුරා ආහාර ලබා දීමට හැකියාවක් ලැබුණු අතර ලබා දෙන ආහාර ප්‍රමාණය සතාගේ බරින් 10% පමණ දක්වා වැඩි කිරීමටත් දවස පුරාම බීමට ජලය ද සැපයීමටත් ඔහුට හැකි විය.

එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2021 වසරට සාපේක්ෂව ගොවිපොළේ සමස්ත කිරි නිෂ්පාදනය 2022 වසර වන විට 180 % න් ඉහල ගොස් ඇති බවත් එක් සතෙකු දිනකට නිපදවන කිරි ප්‍රමාණය 2022 ඔක්තෝබර් මස වන විට ලීටර 5 සිට 14 දක්වා වැඩි වී ඇති බවත් නිරීක්ෂණය විය. ගොවිපොළේ සමස්ත දෛනික කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර 20 සිට ලීටර 54 දක්වා මෙම වසරක පමණ කාලය තුළදී වැඩි විය. තවද කිරි විකිණීමෙන් පමණක් ලද ආදායම රු. 105,840 සිට රු. 226,800 දක්වා වැඩි විය.

ඒ අනුව, ගුණාත්මයෙන් අඩු තෘණ වෙනුවට උසස් තත්ත්වයේ තෘණ, TMR සහ සයිලේජ් ආහාරයට දීම සහ දවස පුරා බීමට ජලය ලබාදීම මගින් කිරි නිෂ්පාදනය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිවන බව මෙම ගොවි මහතා පෙන්නුම් කර ඇත. ඒවගේම, සයිලේජ් ලෙස තෘණ සංරක්ෂණය කිරීම මගින් වියළි කාලයේදී ආහාර සුරක්ෂිතතාව ඇති කිරීම මගින් තිරසාර කිරි නිෂ්පාදනයක් පවත්වා ගත හැකි බවත් ඔහු විසින් පෙන්වා දී ඇත.

ආර්.එම්. තාරක දිල්ෂාන් මහතා සත්ත්ව සංවර්ධන උපදේශක

ආර්.එම්.බී. සමන්කුමාර මහතා

20. වැඩිපුර තෘණ වගා අමතර ආදායමක් ලබමු.

- තම - ආර්. එම්. බී. සමන්කුමාර මයා
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය - අඹන්පොල
- පළාත - වයඹ පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

තෘණ අස්වැන්න මනා ලෙස කළමනාකරණය කර ගැනීම තුළින් වැඩි ආදායමක් ලබා ගැනීම සම්බන්ධව සාර්ථක වැඩසටහනක් වයඹ පළාතේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ අඹන්පොල පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශයේ කිරි ගව පාලනයේ නියුතු සුළු පරිමාණ ගොවීන් පිරිසක් සිදු කරගෙන යනු ලබයි.

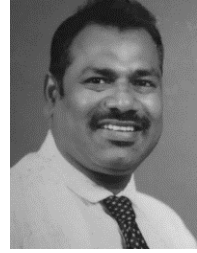
මෙම ගොවීන් කිරි ගව පාලනයේ යෙදෙන අතර, තම සතුන්ගේ අවශ්‍යතාවයට සරිලන පරිදි පමණක් තෘණ වගාව නඩත්තු කර ගෙන ගොස් ඇත. එහෙත් 2021 වර්ෂයේ වයඹ සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ පශු වෛද්‍ය නිලධාරීන් හා සත්ත්ව සංවර්ධන උපදේශකවරුන් විසින් තාක්ෂණික උපදෙස් ලබා දීමෙන් තෘණ වගාව ව්‍යාපාරයක් ලෙස ව්‍යාප්ත කරවීමට පොළඹවන ලදී.

එහිදී මෙතෙක් වගා නොකළ තම ඉඩම් යොදාගනිමින් හා පවුලේ ශ්‍රමය උපරිම ලෙස භාවිතා කරමින් ලැබුණ තාක්ෂණික උපදෙස් වලට අනුව වැඩි දියුණු කළ තෘණ ප්‍රභේද වගා කරන ලදී. ඉන් ලැබෙන වැඩි අස්වැන්න තම සහෝදර ගොවි මහතන්ට අලෙවි කිරීමට ඔවුන් විසින් කටයුතු කරන ලදී. ලැබුණු ආර්ථික වාසිය නිසා මෙම ගොවි මහතන් විසින් තෘණ වගාව තවදුරටත් ව්‍යාප්ත කර ඇත.

මෙලෙස ගොවිමහතන් හය දෙනෙකු විසින් අක්කර 11ක භූමියක තෘණ වගා කර, තෘණ අස්වැන්න කි.ග්‍රෑ. 114,000 ක් අලෙවි කර රු. මිලියනයකට වැඩි ආදායමක් එක් කැපුම් වාරයකදී ලබා ගැනීමට සමත්ව ඇත.

ඒ අනුව අඹන්පොල පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශයේ ආර්.එම්.බී. සමන් කුමාර අක්කර 1.5ක තෘණ වගාවකින් රු. 400,000 ආදායමක් ද, එස්.එම්. පුංචි බණ්ඩා අක්කර 1.5ක තෘණ වගාවකින් රු.150,000ක ආදායමක් ද, කේ.පී. තුසිත මධුෂාන් සේනාරත්න අක්කර 0.5ක තෘණ වගාවකින් රු. 27,000ක ආදායමක් ද, ඩබ්. ලහිරු පැතුම් සුමනිපාල අක්කර 04ක තෘණ වගාවකින් රු. 350,000ක් ද, එච්.ඒ. දිනේෂ් ප්‍රියංකර ජයසිංහ අක්කර 01ක තෘණ වගාවකින් රු. 60,000ක ආදායමක් ද, එම්. නෙල්කා නිලංගනී මැද්දෙපොල අක්කර 2.5ක තෘණ වගාවකින් රු. 45,000ක ආදායමක් ද එක් කැපුම්වාරයකදී ලබා ගෙන ඇත.

තම යෙදවුම් මනාව කළමනාකරණය කිරීම තුළින් ව්‍යාපාරයක් ලෙස තෘණ වගාව සාර්ථකව සිදුකරගෙන යමින් අමතර ආදායමක් ලබා ගැනීමට හැකි බව ඉහත උදාහරණ මගින් සාර්ථකව පෙන්වයි.

වෛද්‍ය එච්.එච්.ඒ.ඒ.එච්. පියසිරි

21. කිරි සැපයුම් දාමයේ පහසුකරණයට පශු වෛද්‍ය සේවාවේ දායකත්වය

- නම - වෛද්‍ය එච්. එච්. ඒ. ඒ. එච්. පියසිරි
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය - පාදුක්ක
- පළාත - බස්නාහිර පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

පාදුක්ක පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශයේ කිරි ගව පාලනය සඳහා ඉහල විභාවයක් ඇත. එහෙත් පසු ගිය කාලය තුළ කිරි ගොවීන් තම ව්‍යාපාර වැඩි දියුණු කළේ ඉතා සුළු වශයෙනි. එමෙන්ම තරුණ ප්‍රජාව කිරි ගව කර්මාන්තය සඳහා යොමුවීම ඉතාමත් අඩු වී ඇත. ගොවීන් සමඟ සකච්ඡා කිරීමේ දී නිෂ්පාදන වියදම ඉහල වීමත්, ඔවුන් සිදු කරන කැප කිරීමට ලැබෙන ලාභය ප්‍රමාණවත් නොවන බවත් පෙනුණි. එම නිසා ගොවීන් කිරි ගව පාලනයෙන් ඉවත් වීමටත්, කිරි වලට විවිධ ද්‍රව්‍යයන් එකතු කිරීමටත් පෙළඹී තිබුණි.

එමෙන්ම විවිධ අතරමැදියන් මගින් කිරි ගොවීන් ගසා කැමට ලක්කර තිබුණි. කොට්ඨාශයේ කිරි එකතු කරන පිළිගත් ආයතන වලින්ද කිරි සඳහා ගොවියාට සාධාරණ මුදලක් ලැබී නොතිබුණි. ස්වයං පාලිත කිරි සමිති මගින් එක් එක් ගොවියාගේ කිරි වල SNF හා මේද ප්‍රතිශතය දෛනිකව සභ්‍යය කිරීමකින් තොරව මුදල් ගෙවා තිබුණි. ඒ හෙයින් තම කිරි සඳහා ගෙවන මුදල පිළිබඳ ගොවියාට විශ්වාසයක් නොතිබුණි. එහිදී ගුණාත්මක බවින් ඉහල කිරි ලබාදෙන ගොවියාටද, කිරි වලට ජලය එක් කර ලබා දෙන ගොවියාටත් සමාන ගෙවීමක් ලැබේ. එම නිසා කිරිවල ගුණාත්මක තත්වය ඉහල නැංවීමට එය දැඩි බාධාවක් බව පෙනුණි.

මෙම ගැටළු නිරාකරණය කර කිරි ගොවීන්ට වැඩි මුදලක් කිරි සඳහා ලබා දෙන්නේ කෙසේද යන්න සිතා බැලීමේ දී මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින් කිහිප දෙනෙක් කොට්ඨාශය තුළ ගොඩ නැංවීම ගැටළුවට යම් විසඳුමක් විය හැකි බව අවබෝධ විය. ඒ අනුව ආයතන 03 ක් තෝරා ගෙන ඔවුන්ගේ ගැටළු පිළිබඳ සාකච්ඡා කළෙමි. එම ගැටළු සාකච්ඡා කර වැඩ සටහනක් සකස් කළෙමි. මා පශ්චාත් උපාධියෙන් ලබා ගත් දැනුමද උපයෝගී කර ගෙන ඔවුන්ගේ තාක්ෂණික දැනුම ඉහල දමා ගැටලුවට විසඳුම් ලබා දීමට කටයුතු කළෙමි.

මෙම නිෂ්පාදකයින් වැඩි දෙනෙක් නිෂ්පාදන සඳහා milk powder භාවිත කරමින් තිබුණි. නව තාක්ෂණය මගින් ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන සියල්ල එළ කිරි හා මී කිරි වලින් සිදු කිරීමට දැන් හැකි වී තිබේ. ඒ සඳහා ගොවීන්ගේ කිරි එකතු කිරීමේ ජාලයක් ඇති කළෙමි. එම එක් එක් ආයතන සමඟ හා කිරි ගොවීන් සමඟ සාකච්ඡා කර පිරිසිදු කිරි නිෂ්පාදන අලවිය ශක්තිමත් කරමින් ගොවීන්ට කිරි සඳහා ඉහල මිලක් ලබා දීමට කටයුතු කළෙමි. වර්තමානයේ දී මෙම ව්‍යවසායකයන් කිරි ගොවීන්ගේ එළකිරි ලීටරයක් 150.00 කට හා මී කිරි ලීටරයක් 160.00 ලබා ගනී. එසේ වුවද තවමත් වෙනත් ප්‍රධාන ආයතන කිරි මිල දී ගනු ලබන්නේ ලීටරයක් 110.00 ත් 115.00 ට පමණි. මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් කිරි ගොවියාට විශාල ප්‍රතිලාභයක් ලබා දීමට හැකිවිය.

කිරි ගොවීන්ට පමණක් නොව මෙම ව්‍යාපාර නිසා අප ව්‍යාපෘතිලාභී නිෂ්පාදකයාටද විශාල ලාභයක් ලැබී ඇත. Good Life, Happy Dairy, Ruhunu Dairy ආයතන 03 සඳහා ව්‍යාපෘති ලබා දෙමින් ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන ගුණාත්මකබව හා තාක්ෂණික දියුණුවට කටයුතු කළෙමි. මෙම ව්‍යාපෘති නිසා මාසිකව Good Life ආයතනය milk powder සඳහා වියදම් වූ 966,000.00 මුදලක් ඉතිරි කර දීමට හැකි විය.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ කිරි කර්මාන්තය ඉහළ නැංවීම සඳහා දියර කිරි ප්‍රචලිත කිරීම පමණක් නොව කිරි ආශ්‍රිත විවිධ නිෂ්පාදන යෝග්‍ය වර්ග, Curd, චීස්, බටර්, පනීර් කිරි ආශ්‍රිත රස කැවිලි පරිභෝජනය ඉහල දැමිය යුතුය.

එමගින් කිරි ගොවියාට ඉහල මිලක් ලබාදිය හැකි බව මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් පැහැදිලි විය.

වෛද්‍ය බී. නිරෝෂිණී මෙන්ඩිස් එස්.ඒ.එස්. දේශප්‍රිය මහතා බී.ඩබ්.බී.එච්.ඩී. සඳරුවන් මහතා සත්ත්ව සංවර්ධන උපදේශක

24. සියුම් ක්‍රමයට මිඟව පාලනයෙන් වැඩිපුර ආදායමක් ලැබිය හැක.

- නම :- බී. ඩබ්ලිව්. බී. හර්ෂ දිලංක සඳරුවන්
- පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශය :- තෙලුල්ල
- පළාත :- උඟව පළාත් සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

සඳරුවන් මහතා වසර 12 ක පමණ කාලයක් නිදැලි ක්‍රමයට මිඟව පාලනය සිදු කරන ලද ගොවි මහතෙක් වෙයි, හෙතෙම පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය සමඟ සම්බන්ද වන්නේ 2018 සිටය ඉන් අනතුරුව එම මහතාගේ සත්ත්ව පාලන කටයුතු වල තත්ත්වය සහ ඔහුට ඇති ගැටලු සම්බන්ධව තෙලුල්ල පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය සමගින් සොයා බලා තත්‍ය කාර්යසාධන සිදු කරන ලදී එහිදී මිඟවයන් 60 දෙනෙකු ගොවිපලෙහි සිටියද කිරි ගන්නා සතුන් ගණන සතුන් 18 ක් බවත් සතුන්ගේ මුළු කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර් 25 ක් බවත් සතුන්ගේ සාමාන්‍ය කිරි ප්‍රමාණය ලීටර් 1.5 ක් බවත් ගැබ් දෙකක් අතර පරතරය මාස 20කට අධික බවත් ශරීර ස්කන්ධ දර්ශකය 2 - 2.5 ක් අතර බවත් සොයා ගන්නා ලදී, පසුව මිඟව පට්ටි වස්සකු ආදේශ කිරීම අනවශ්‍ය සතුන් 20 දෙනකු විකිණීමත් එම මුදල් හා ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවෙන් අත දීම මත 2021 වසරේ නව ගව ගාලක් සහ උසස් ආරයේ තෘණ වගාවක් කිරීම ආරම්භ කර ඇත. නිදැලි ක්‍රමයට මිඟව පාලනය නියැලුණු සඳරුවන් මහතා මේ වන විට සුක්ෂ්ම ක්‍රමයට මිඟව පාලනය ඉතාමත් සාර්ථකව සිදුකරගෙන යන ගොවි මහතකු ලෙස දැක්විය හැක. උනන්දුව, කැපවීම හා තෙලුල්ල පශු වෛද්‍ය නිලධාරීන් හා සත්ව සංවර්ධන නිලධාරී මහතාගේ මගපෙන්වීම යටතේ අභිජනන හැකියාව වැඩි ඉතාමත් නිරෝගී ස්කන්ධ දර්ශකය 3.5 දක්වා ඉහළ සතුන් මෙම ගොවිපලෙහි ඇත. ගැබ් ගැන්වීම් දෙකක් අතර පරතරය මාස 18 ක් දක්වා අඩු කර ගැනීමට ද සමත් වී ඇත, කිරි දෙන සතුන් ප්‍රමාණය 58 ක් දක්වා ඉහළ නංවා ගෙන ඇත. සතෙකුගේ සාමාන්‍ය කිරි ප්‍රමාණය ලීටර් 2.8 ක් තෙක්ද මාසික දළ ආදායම රුපියල් 130,000 ක් දක්වා ද වැඩි වී ඇත. තවද ඉදිරියේදී මුදවපු කිරි නිෂ්පාදනය කෙරෙහි අවධානයක් යොමු කර ඇති සඳරුවන් මහතා කිරි වලට අමතරව කාබනික පොහොර 50,000 kg - 700,000 kg ප්‍රමාණයක් වාර්ෂිකව අලෙවි කරන අතර වාර්ෂිකව පිරිමි සතුන් හා ගැබ් ගත් දෙනුන් දෙදෙනෙක් බැගින් අලෙවි කිරීම සිදු කරයි.

තෘණ දඬු කැබලි 50,000 ක් පමණ ප්‍රමාණයක් වාර්ෂිකව අනෙකුත් ගොවි මහතුන් හට අලෙවි කිරීම මගින් ආර්ථික මෙන්ම සාමාජීය සන්කාරයක් ද සිදුකරයි. තෘණ වගා කර ඇති භූමිය වටා ආරක්ෂිත විදුලි වැටක් ඉදිකර කර ක්‍රමවත් ජලසම්පාදනය සිදුකර සාර්ථක තෘණ වගා කරුවෙකුට හිමිකම් කියයි. මෙම සියලු කටයුතු ඉටුකර ගැනීම සඳහා තෙලුල්ල පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය මගින් ඉතාමත් අනගි තාක්ෂණික දැනුම හා ආකල්ප වර්ධනය සිදු කර ඇත, එහිදී පට්ටි වස්සකු තෝරා දීමට, අනවශ්‍ය සතුන් ඉවත් කිරීමට, බනිජ හා විටමින් ලබාදීම, තෘණ වගාව පටන් ගන්න අවස්ථාව හා පවත්වා ගැනීමට මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධකරණයට, සත්ව රෝග පාලනය හා අභිජනනයට, දියර කිරි අලෙවිය සහ කිරි මිලදී ගැනීමට ඇති ආයතන සම්බන්ධීකරණය, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයට හා අලෙවියට, තෘණ දඬු හා තෘණ ඉල්ලුම්කරුවන් හඳුන්වාදී සම්බන්ධීකරණය යනාදිය දැක්විය හැක.

නිෂ්පාදන හැකියාව අඩු සතුන් වැඩි ප්‍රමාණයක් නඩත්තු කිරීම වෙනුවට නිෂ්පාදන හැකියාව ඇති සතුන් තෝරාගෙන උසස් පෝෂණයක් සැපයීම මගින් ආර්ථිකව වැඩි ලාභයක් ලබා ගත හැකි බව මනාව පැහැදිලි කර ඇත.

වෛද්‍ය බී. නිරෝෂිණී මෙන්ඩිස්

එස්. ඒ. එස්. දේශප්‍රිය මහතා සත්ත්ව සංවර්ධන උපදේශක

එච්. ඩබ්. වසන්ත මහතා

25. උචිත යෙදවුම් නිවැරදිව කළමණාකරනය කළහොත් මී ගව පාලනය ලාභදායීවේ

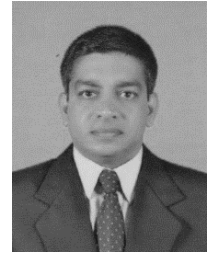
- තම :- එච්. ඩබ්ලිව්. වසන්ත මහතා
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය :- තෙලුල්ල
- පළාත :- උගව පළාත් සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

වසන්ත මහතා නිදැලි ක්‍රමයට මී ගව පාලනය තමන් විසින්ම වසර 15 ක් පමණ කාලයක් සිදු කරගෙන ගිය ගොවි මහතෙකු වෙයි. තම මහන්සිය හා කැපවීම තිබුණද සතුන් 80 ක් පමණ සිටි මී ගව පට්ටිය තමාට ලබා දෙන ආදායම තම පවුලේ දරුවන්ගේ වියදම් සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවීම සම්බන්ධව හෙතෙම ඉතාමත් කනස්සල්ලෙන් කල් ගත කර ඇත. 2018 වසරේ තම ගොවිපල වඩා ලාභදායී කරගැනීමට අවශ්‍යතාවය හා තමාට ඒ සඳහා තිබූ ගැටලු හා දුෂ්කරතා සම්බන්ධව පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය සමඟ සාකච්ඡා කර ඇත.

ඔහුගේ පට්ටි සතුන් සිටිය ද උසස් ආරයේ සතුන් නොසිටීම, නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය සතෙකුගෙන් කිරි ලීටර 1.5 ක් පමණ වීම, කිරි ගන්නා සතුන් ප්‍රතිශතය 26% පමණ බවත් සතුන්ගේ ශරීර ස්කන්ධ දර්ශකය 2-2.5 ක් බවත් තත්ය කාර්ය සාධනය කිරීම මගින් පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය සොයා ගන්නා ලදී. මෙම ගොවිපල ලාභ ලබන සුක්ෂ්ම ගොවිපොලක් බවට පත් කිරීමට අවශ්‍ය මූලික දැනුම, ආකල්ප පශු වෛද්‍ය කාර්යාල මගින් සපයා ඇත, මේ වන විට සතුන්ට අවශ්‍ය පෝෂ්‍යදායී තෘණ හිගකමක් තෘණ වගා කිරීමට ඔහුට ප්‍රමාණවත් ඉඩමක් නොමැති බවත් නිසා වැඩිපුර සිටි නිෂ්පාදන හැකියාව අඩු මී ගවයින් 30 දෙනෙකු රු. 1280,000 ට අලෙවි කර ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවෙන් රු. 1500,000 ණය මුදලක් ලබා 2020 වසරේ රු. 600,000 ක වටිනාකමින් යුත් අක්කර හතරක ඉඩමක් තෘණ වගා කිරීම සඳහා මිලදී ගත් අතර 2021 වසරේ දෙමුහුන් නේපියර් වගාකර ජල සම්පාදනය සඳහා විසුරුම් ජල පද්ධතියක් ස්ථාපිත කළ ඔහු ඒ සඳහා සුදුසු වගා ලීඳක් ද භූමිය වටා ආරක්ෂිත විදුලි වැටක් ද ඉදිකර ඇත.

වාර්ෂික තෘණ නිෂ්පාදනය 850,000 ක් වන අතර අතිරික්ත තෘණ අලෙවි කර අමතර ආදායමක් හිමිකර ගැනීමට ඔහුට පුළුවන් වී ඇත. Covid වසංගතය පැවතුනද දුරකථන මාර්ගයෙන් පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය සමඟ සම්බන්ධ වී පුහුණු අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීම සිදු කර ඇත. පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය කාර්ය මණ්ඩලය අවශ්‍ය තාක්ෂණික උපදෙස් හා බාහිර ආයතන සමඟ සම්බන්ධීකරණය සිදු කර වසන්ත මහතාට මෙම කාර්ය සාර්ථක කරගැනීමට හැකියාව ලබා දී ඇත. මාසික ආදායම රු. 117,500 ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. ශරීර ස්කන්ධ දර්ශකය 3 දක්වා වැඩිවී ඇති අතර පැට්ටි උපත් දෙකක් අතර පරතරය මාස 18 දක්වා අඩුවී ඇත.

ගුණාත්මක තත්ත්වය උසස් තෘණ අවශ්‍යතාවය තම ගොවිපල තුළ ම නිපදවා ගැනීමක් ඒ සඳහා වැඩි උවමනාවක් හා අවශ්‍යතාවය තේරුම් ගැනීමක් සතුන්ගෙන් උපරිම නිෂ්පාදනයක් ලබා ගැනීමට දායක වන බව මෙම කථාවෙන් මනාව පැහැදිලි කරයි.

චේ.එස්.බී අබේසිංහ මහතා

26. මහවැලි දායකත්වය තුළින් තෘණ වගාව ප්‍රවර්ධනය කර දියර කිරි නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම

- තම - චේ. එස්. බී අබේසිංහ
සහකාර අධ්‍යක්ෂ (ධීවර හා පශු සම්පත් සංවර්ධන),
- ආයතනය - ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය

ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරියේ මහවැලි කලාප ආශ්‍රිතව කිරි ගව ගොවිපලවල වාර්ෂික දියර කිරි නිෂ්පාදනය හා ගොවිපල ආදායම දෙගුණ කිරීම, පවුලේ පෝෂණය ඉහළ නැංවීම සහ සමෝධානිකව පරිසර හිතකාමී ගොවිපලක් නිර්මාණය කිරීම අරමුණින් කිරි ගව කර්මාන්තය විධිමත් කර ව්‍යවසායික මට්ටමට ප්‍රවර්ධන කිරීම සඳහා සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරණු ලබයි.

කිරි ගව ගොවිපල සතු සම්පත් ඵලදායීව, කාර්යක්ෂමව, පරිසර හිතකාමීව භාවිතා කිරීම සතුටුදායක මට්ටමක නොමැති බවත්, ගොවිපල සතුත් සඳහා ගුණාත්මකව හා ප්‍රමාණාත්මකව ආහාර හා ජලය සැපයීම පිළිබඳ සැලකිලිමත් නොවීමත් නිසා ගොවිපල කිරි නිෂ්පාදනය හා ලැබෙන ලාභය විභව මට්ටමට ලගාවීමට නොහැකි වීමට ප්‍රධාන හේතුව වී ඇත.

මහවැලි කිරි ගව ගොවිපල අතරින් 10% ක් පමණක් තම සතුන්ට අවශ්‍ය ආහාර සැපයීමට වැඩිදියුණු තෘණ වගාකර භාවිතා කරයි. නමුත් බොහෝ ගොවිපලවල සතුත් පෝෂණ උෟණතාවයෙන් පෙළෙන අතර පොදු තෘණ භූමි අපේක්ෂාවෙන් සිටියි. දෙනකගේ සාමාන්‍ය දෛනික කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර 3 කි. සතුන්ගේ ශරීර තත්ත්ව දර්ශකය ඉතා පහළ මට්ටමක පැවතී.

මහවැලි කලාප මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කල කිරි ගව ගොවි ක්ෂේත්‍ර පාසැල් DETI ව්‍යාපෘතිය හා සම්බන්ධ කර ගොවිපල සමීක්ෂණය, ගොවිපල මූලික නිර්ණායක (KPI) විශ්ලේෂණය හා ගොවිපල නිෂ්පාදන ඵලදායීතාවයට බලපාන සාධක ගොවීන් විසින්ම සාකච්ඡා කර හඳුනා ගැනීමට අවස්ථාව උදාවී ඇත.

ගොවිපල සතුව තෘණ හා රනිල වගාවන් පවත්වා ගත යුතුය යන්න අවබෝධකරගත් ගොවීන් තමන් සතු හෝ මහවැලි ඉඩම් තුළ වැඩිදියුණු තෘණ වගා කිරීමට යොමු විය. ඒ සඳහා ගෙවත්ත, කෘෂි ඉඩම, වාරි ඉඩම, මහවැලි ඇල හා අනිකුත් රක්ෂිත සහ මහවැලි මහා සැලැස්මේ තෘණ වගාවට වෙන්කල භූමි වාර්ෂික බදු පදනම මත තෘණ හා සත්ත්ව ආහාර බෝග වගාවන් පිහිටුවීමට (අක්කර ¼ , ½ , 1, 2 ½ හෝ ඊට වැඩිය) යොදා ගැනීම.

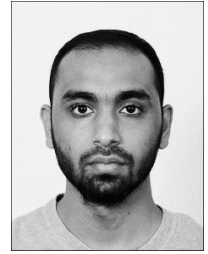
හඳුනාගත් භූමි ලබාදීම, බිම් සැකසීම, ආරක්ෂිත විදුලි වැට හා ජීව වැට සැකසීම, තෘණ දඬු සංස්ථාපනය, ජලසම්පාදනය ඇතුළු කාර්යයන් ගොවීන් විසින් මහවැලි දායකත්වයෙන් සිදු කරයි. අදවනවිට මහවැලි කලාපවල තෘණ වගාවට ගොවීන් 3670 ක් යොමුව මුළු වගා වපසරිය අක්කර 2000 ක් ඉක්මවා තෘණ වගා කර ඇත.

මහවැලි ඩී කලාපයේ බිසෝපුර කොට්ඨාසයේ ප්‍රජාමූලික ආදර්ශ තෘණ වගාව පැවෝන්, සෝගම් හා බඩඉරිගු වගාවන් පිහිටු වීමට අක්කර 50 ක් හඳුනා ගෙන කිරි ගොවීන් 39 කට අයකුට අක්කර 1 බැගින් ලබාදී තෘණ ආදර්ශණයක් පිහිටුවා ඇත.

ව්‍යවසායික කිරි ගව ගොවිපලක් පවත්වා ගැනීමට කිරි ගව ගොවි ක්ෂේත්‍ර පාසලක් හා සම්බන්ධ වී කටයුතු කිරීම, ගොවිපල සතුන්ට ගුණාත්මකව හා ප්‍රමාණාත්මකව ආහාර හා ජල ලබාදීම හා ගොවිපලට ස්ථිර තෘණ වගාවක් පවත්වා ගැනීම කිරිගව ගොවිපලකට වැදගත්ම කරුණකි.

වෛද්‍ය උදිතා විරසිංහ

ආර්. ලක්ෂිකන් මහතා

27. නිවැරදි රෝග විනිශ්චය හා ප්‍රතිකාර මගින් මධ්‍යම ප්‍රමාණ ගොවිපලක තයිලේරියා රෝගය සාර්ථකව මැඩ පැවැත්වීම

- නම - ආර්. ලක්ෂිකන්
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය - තිස්පනේ
- පළාත - මධ්‍යම පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

Ruby Dairy Farm (Pvt) Ltd ආයතනය මධ්‍යම පළාතේ තිස්පනේ පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශයේ පිහිටි මධ්‍යම පරිමාණ කිරි ගොවිපලකි. එය 2021 වසරේ ආරම්භ කරන ලද අතර එළඳෙනුන් 80 කට අධික ප්‍රමාණයක් නඩත්තු කරමින් දිනකට කිරි ලීටර් 200 ක් පමණ ජාතික කිරි නිෂ්පාදනයට එකතු කරයි.

ජීර්සි සහ ශ්‍රීමියන් වර්ගයේ කිරි එළඳෙනුන්, නැම්බියන්, කිරිදෙනුන් සහ කිරිවැරූ සතුන් ලෙස ගවගාල් 03 ක නඩත්තු කෙරෙන අතර දෙනුන් මනා ශරීර තත්වයෙන් පසු වෙති.

2021 නොවැම්බර් මස සිට දෙනුන් අධික උණ, කම්මැලි ස්වාභාවය, ආහාර අරුවිය හා මුත්‍රා දුඹුරු පැහැවීම යන ලක්ෂණ පෙන්නුම් කල අතර කිනිතුළු උණ රෝගය සඳහා ප්‍රතිකාර කලද වසරක් ඇතුලත විටින් විට දෙනුන් 15 දෙනෙකු ජීවිතක්ෂයට පත්ව ඇත.

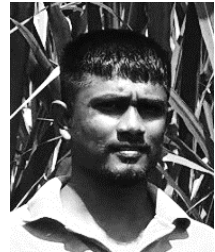
2022 ඔක්තෝබර් මස පශු පර්යේෂණායතනය හා තිස්පනේ පශු වෛද්‍ය කාර්යාලයේ මැදිහත් වීමෙන් සතුන් 80 ගේ රුධිර පරීක්ෂාවෙන් පසු සතුන් 40 දෙනෙකුට *Theileria* ද එක් සතෙකු බැගින් *Babesia bovis* සහ *Babesia bigemina* ද සතුන් දෙදෙනෙකුට *Babesia bigemina* සහ *Theileria* ද යන කිනිතුළුලත් මගින් බෝවන රෝග ආසාදනය වී ඇති බවත් මරණ වලට හේතුව ඉහත රෝග බවත් තහවුරු විය.

මෙම රෝග ඉස්මතු වීමට ආතතිය හේතු විය හැකි බව රෝග ඉතිහාසය අනුව පැහැදිලි විය. ආහාර සලාක වෙනස් කිරීම ක්‍රමානුකූලව සිදුකරන ලෙසටත් කිනිතුළුලත් මර්දනයටත් උපදෙස් ගොවි මහතාට ලබා දෙන ලදී.

Theileriosis හා *Babesia* රෝග වලට ප්‍රතිකාර වන Buparvaquone හා Imidocarb ඖෂධ ආසාදිතයින්ට ලබා දුන් අතර සතුන් ආතතියට ලක්වීමට හේතුවන සාධක ඉවත් කෙරුණු පසු මරණ වාර්තා නොවීය.

ගොවිපලට අලුතින් සතුන් එක් කරන විට ඔවුන්ගේ නිරෝගී බව බාහිරින් හා රුධිර පරීක්ෂාවකින් තහවුරු කිරීම වැදගත්ය. එසේම ගර්භනී අවධියේ පසුවන සතුන් ආතතියට ලක් නොවීමට කටයුතු සිදු කිරීම තුලින් රෝග ඉස්මතු වීම වලක්වා ගත හැකිය.

විසඳා ගැනීමට අසීරු උග්‍ර ගැටළුකාරී තත්වයකදී පශු විමර්ෂණ ආයතන හෝ පශු පර්යේෂණ ආයතනය දැනුවත් කිරීම හරහා එම ආයතනවල රසායනාර පහසුකම් හා විශේෂඥ මග පෙන්වීම තුලින් කිරි ගවයින් සම්බන්ධ බොහෝ ගැටළු විසඳා ගැනීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

පී. ජී. ධනුෂ්ක ජීවන්ත මහතා රචිත දු අබේසේකර මහතා

28. සාමූහිකත්ව තෘණ වගා සංවර්ධනය කිරී නිෂ්පාදන උන්නතියට භාවිතා කරමු.

ආයතනය - වෙළඳපොළ යොමු කිරී නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය (MOD)

අධ්‍යක්ෂක කිරී නිෂ්පාදනයක් සඳහා ආහාර අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි. සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කෘතීම සිංචනය හරහා ඉහල ආරයේ දෙනුන් අභිජනය කර තිබුනද පෝෂණ ගුණය අඩු තණකොළ හේතුවෙන් ඔවුන්ගේ උපරිම කිරී නිෂ්පාදනය ළඟා කර ගැනීමට නොහැකිවිය. බොහෝ ගොවියන් පාර දෙපස තණකොළ කැමට සතුන්ට ලබා දෙන අතර ඉහල පෝෂණ ගුණයක් සහිත දෙමුහුන් වර්ගයේ තණකොළ වගා කිරීම සිදු කරන්නේ ඉතා සුළු ගොවි මහතන් පිරිසකි. එම හේතුවෙන් වසර පුරා සතුන්ට දීමට පෝෂ්‍ය තෘණ ප්‍රමාණය ගණනය කිරීම සිදු නොකරයි.

මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කය තුළ සතුන්ගේ සාමාන්‍ය කිරී නිෂ්පාදනය දිනකට ලීටර් 6 කට වඩා අඩු අගයක් වේ. ඒ වගේම සතුන්ගේ කිරී ගන්නා කාලය ඉතා අඩු මාස ගණනක් වීම හා නැවත ගැබ් ගන්නවා ඊළඟ පැටවා දැමීමට ඉතා දිගු කාලයක් යෑමයි. එම හේතුවෙන් ගොවීන්ගේ ආදායමට ප්‍රශස්ත මට්ටමට නොමැති අවුරුද්දේ එක් කාල සීමාවකට පමණක් සීමා වේ.

ෆ්ලොරිඩා විශ්ව විද්‍යාලය මගින් සිදුකල මූලික සමීක්ෂනයට අනුව කිරී නිෂ්පාදන අඩුවීම සඳහා මූල හේතුව ගුණත්වයෙන් අඩු ආහාර ලබාදීම සහ ප්‍රමාණවත් තරම් ගුණාත්මක ආහාර නොමැති කමයි. මෙම ගැටලුව සඳහා විසඳුමක් ලෙස එම පළාතේ කිරී කර්මාන්තයට සම්බන්ධ සියලු පාර්ශ්වයන් 2020 අගෝස්තු මාසයේ පැවැත්වූ සාකච්ඡාවක ප්‍රථිඵලයක් ලෙස රෙඩ් නේපියර් සහ සුපර් නේපියර් වැනි උසස් තත්ත්වයේ තණකොළ වර්ග හඳුන්වා දෙන ලදී.

ගොවීන් නව තාක්ෂණික ක්‍රම උපයෝගී කර ගනිමින් උසස් තත්ත්වයේ තෘණ වගාව නිසි ලෙස කළමනාකරණය කර අක්කර 2-3 බැගින් වගා කළහ. මෙම සාමූහික ප්‍රයත්නයේ ප්‍රථිඵලයක් ලෙස තණකොළ වගා කිරීමේ වාසි ගොවීන් විසින් අවබෝධ කර ගත් අතර ඔවුන් සතුන්ට සමබර ආහාර සලාකයක් ලබා දී කිරී නිෂ්පාදනය වැඩි කර ඇත. මීට අමතරව, ඔවුන් අතිරික්ත තණකොළ භාවිතා කර සයිලේජ් සාදා ගත අසල්වැසි ගොවීන්ට තෘණ කැබලිද අලෙවි කර අමතර ආදායමක්ද ලබා ගෙන ඇත.

මෙම සාමූහික ප්‍රවේශයෙන් වැදගත් පාඩමක් කියා දෙනු ලබයි. එනම් සත්ව නිෂ්පාදන සහ සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව / කිරී නිෂ්පාදන ආයතන / වෙළඳපොළ යොමු කිරී නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය යන සියලු පාර්ශ්ව ඒකාබද්ධව ගොවීන් වෙත සම්බන්ධ වුවහොත් යම්යම් කරනා ගොවීන්ට ඒත්තු ගැන්වීම පහසු වන බවයි. තෙලුල්ල පශු වෛද්‍යතුමිය සමග එක්ව මෙම සාර්ථක ප්‍රතිඵලය ලබා ගැනීමට කටයුතු කළහ.

මෙම ක්‍රමය අනෙකුත් ප්‍රදේශ වලද ක්‍රියාත්මක කල හැක. ගොවීන්ගේ මෙම උසස් තත්ත්වයේ තණකොළ වගා කිරීමේදී ආකල්පමය වෙනස ඉතා කෙටි කාලයකින් සිදු කිරීමට හැකිවූයේ මෙවැනි සාමූහික ප්‍රයත්නයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසයි.

වෛද්‍ය එච්. දහනා

ඒ. එල්. හමීඩ් මහතා

29. මී කිරි නිෂ්පාදනයෙන් සාර්ථකත්වය කරා

- නම :- ඒ. එල්. හමීඩ් මහතා
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය :- අඩ්ඩාලච්චේන
- පළාත - නැගෙනහිර පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

නැගෙනහිර පළාතේ, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ අඩ්ඩාලච්චේන ප්‍රදේශය මුදවන ලද මී කිරි නිෂ්පාදනයෙහිලා මහත් ප්‍රසිද්ධියක් උසුලයි. ඒ අතරින්ද මී කිරි නිෂ්පාදකයෙකු වශයෙන් ඒ. එල්. හමීඩ් මහතාට හිමි වන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි.

හමීඩ් මහතා මී කිරි නිෂ්පාදනයට අවතීර්ණ වූ මුල් කාලයේ ඔහු මුහුණ පෑ ප්‍රධානතම ගැටළුව වූයේ කිරි ප්‍රමාණවත් පරිදි නොමිදීමයි. නමුත් ප්‍රදේශයේ පශු වෛද්‍යවරයාගෙන් ලද උපදෙස් අනුව මුහුන් භාවිතා කල විට හොඳින් මිදුණු කිරි ලබාගැනීමට ඔහුට හැකිවිය. ප්‍රමාණවත් තරම් මී කිරි නොමැති අවස්ථාවලදී එළකිරිද එකතු කොට මුදවපු කිරි නිෂ්පාදනය කළ නමුත්, එවිට එහි රසයේ සහ තත්වයේ කැපී පෙනෙන වෙනසක් සිදුවූ බැවින් අලෙවිය දුෂ්කර විය. මුදවපු කිරි නිෂ්පාදනය සඳහා එළකිරි වලට වඩා මී කිරි සුදුසු බව වටහාගත් ඔහු මී කිරි වැඩි ප්‍රමාණයක් ලබා ගැනීම සඳහා තම මී ගව ගොවිපල වැඩිදියුණු කළේය.

බොහෝ බාධක මැඩගෙන මුදවන ලද මී කිරි නිෂ්පාදනය තම ප්‍රධාන ව්‍යාපාරය කරගත් හමීඩ් මහතා තම සාර්ථකත්වයේ රහස ලෙස දකින්නේ කිරි උණු කිරීමෙන් පසු, යොදය ඉවත් නොකර මුහුන් මිශ්‍ර කර කාමර උෂ්ණත්වයේ මිදීමට සැලැස්වීමයි. එවිට මුදවපු කිරි මත රැඳෙන සහ යොදය ඉතා රසවත් වන අතර ඒ නිසාම තම මී කිරි සඳහා වැඩි ඉල්ලුමක් පවතින බව ඔහු පවසයි. මුදවපු කිරි නිෂ්පාදනය සඳහා ප්ලාස්ටික් භාජන වෙනුවට මැටි මුට්ටි භාවිතයද, ගෑස් වෙනුවට දර ලිප භාවිතයෙන් කිරි උණු කිරීමද නිසා මුදවන ලද මී කිරි වල රසය සහ සුවඳ තවත් වැඩි වන අතර, වඩ වඩාත් වෙළඳපොළේ ප්‍රචලිත වීමෙහි ලා මෙම කරුණු ඉවහල් වන බව ඔහුගේ විශ්වාසයි.

තමා මෙන්ම මුහුන් නිවැරදි ලෙස භාවිතා කරමින් නිෂ්පාදනයෙහි නිරත වුවහොත් මුදවපු මී කිරි නිෂ්පාදනය තුළින් කිරි ගොවීන්ට ඉතා හොඳ ආදායමක් ලබාගත හැකි බව පවසන හමීඩ් මහතා, තමාට සෑම විටම සහාය වූ සහ ගැටළු නිරාකරණයට උපකාරී වූ සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවාව නිරතුරුව අගය කරයි.

වෛද්‍ය එන්.එස්.එස්. පෙරේරා ඒ.එම් ජවතුල්ලා මහතා

30. මනා කිරී ගව පාලනය තුළින් ඉහල කිරී නිෂ්පාදනය සහ අපද්‍රව්‍ය කාර්යක්ෂම කළමනාකරණය

- නම - ඒ. එම් ජවතුල්ලා මයා
- පශු වෛද්‍ය කාර්යාලය - තඹලගමුව
- පළාත - නැගෙනහිර පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

ඒ.එම් ජවතුල්ලා මහතා තඹලගමුව පශු වෛද්‍ය කොට්ඨාශයේ දීර්ඝකාලීනව සාම්ප්‍රදායික කිරී ගව පාලනයේ යෙදුන ගොවි මහතෙකු වේ.

තඹලගමුව පශු වෛද්‍ය කාර්යාලයේ කාර්යය මණ්ඩලය ඔහුගේ කිරී ගව පල අධීක්ෂණය කිරීමෙන් පසු එහි ගැටළු කිහිපයක් හඳුනා ගනු ලැබීය. ආරක්ෂිත ගව ගාලක් නොමැති වීම, තෘණ භූමි සතුන් සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවීම ,කිරී නිෂ්පාදනය අඩුවීමට ප්‍රධාන වූ ගැටළු ලෙස ඔවුන් හඳුනා ගන්නා ලදී. මේ හේතුවෙන් ගොවි මහතාගේ ආදායම අඩුවූ අතර ඔහුට ආර්ථික ප්‍රශ්න රැසකට මුහුණ දෙන්නට සිදු විණි. අඩු ආදායම, ජීවන වියදම ඉහල යාම, සත්ත්ව ආහාර මිල ඉහලයාම ඔහුගේ ආර්ථික ප්‍රශ්න වලට හේතු විණි.

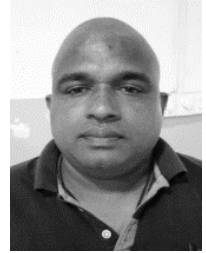
පශු වෛද්‍ය කාර්යය මණ්ඩලය ඔහුගේ ගොවිපලෙහි ගැටළු නිරීක්ෂණය කොට ඒ සඳහා ක්‍රමාණුකූලව විසදුම් ලබා දෙන ලදී. ප්‍රථමයෙන්ම ගොවිපලෙහි නිසරු සතුන් ඉවත් කිරීමට උපදෙස් හා තාක්ෂණික සහාය ලබාදීම සිදු කෙරිණි. පසුව ඔහුගේ ගොවිපලෙහි ගව ගාල ක්‍රමාණුකූලව සකස් කර ගැනීමට ආධාර හා තාක්ෂණික දැනුම ලබා දෙන ලදී. අනතුරුව අක්කර 02 ක් පමණ වන ඔහුගේ ගොවිපල භූමියේ නව තෘණ වර්ග වගා කිරීමට දිරිමත් කර එහි CO3, CO4 හා සුපර් නේපියර් වගා කරන ලදී. සයිලේජ් නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම ලබා දී ගොවිපල තුළ බැරල් භාවිතයෙන් සයිලේජ් නිෂ්පාදනය කිරීම තුළින් ගොවිපල තුළ ආහාර සුරක්ෂිතතාවය හා සුලභතාවය ඇති කෙරිණි.

රු. 4,500 ක් රු. 5,000 අතර මාසික ආදායමක් ලබමින් සිටි ඔහුගේ ගොවිපල මනා කළමනාකරණයෙන් යුතු කිරී ගව පාලනය නිසා මාසික කිරී නිෂ්පාදනය ලීටර් 900 දක්වා ඉහල ගිය අතර එයින් මාසික ආදායම මේ වන විට රු. 80,000 ක් 90,000 ඉක්මවා ලබා ගනු ලබයි. ගොම හා අනෙකුත් ගොවිපල අපද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් මෙම ගොවිපලෙහි ජීව වායු නිෂ්පාදනය සිදු කෙරෙන අතර එයින් මේ වන විට නිවාස දෙකකට ප්‍රමාණවත් ජීව වායු ලබා දෙනු ලබයි. එයින් නිවසේ විදුලි බිල අවම කර ගැනීම ඔහුගේ මිලග බලා පොරොත්තුව වන අතර මේ වන විට ඔහුගේ නිවසේ LP ගෑස් සඳහා යන වියදම මුළුමනින්ම ඉතිරි වී තිබේ. මෙම ගොවිපල තුළ කාබනික පොහොර මසකට කිලෝ 700 පමණ නිෂ්පාදනය වන අතර එය ඔහුගේ ගෙවත්ත හා තෘණ වගාව සාරවත් කර ගැනීමට යොදා ගනී. මෙමගින් රසායනික පොහොර සඳහා ඔහුට මසකට වියදම් කිරීමට සිදුවනරු. 25,000 පමණ මුදල ඉතිරි වන අතර අනාගතයේදී කාබනික පොහොර වෙළඳපලට නිකුත් කිරීමට ද අදහස් කෙරේ.

ක්‍රමාණුකූල පාලනයක් සහ මනා අධීක්ෂණයක් යටතේ කිරී ගොවිපල නඩත්තු කිරීම තුළින්, ගොවිපලෙහි ඉහත ගුණාත්මකභාවයක්, ඉහල නිෂ්පාදනයක් හා වැඩි ආදායමක් උපයා ගත හැක. එමගින් මනා ජීවන මට්ටමකින් යුතු සාර්ථක කිරී ගොවි ව්‍යවසායකයෙකු බිහි වේ.

වෛද්‍ය ඩී.ඒ. ගමගේ
(කිරිගව සංවර්ධන)

ආර්.සී. අමරසිංහ මහතා

31. කිරි ගොවියාගේ උන්නතිය සඳහා ව්‍යවසායක දායකත්වය

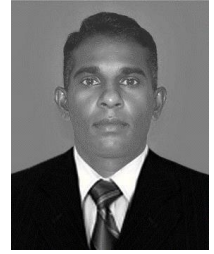
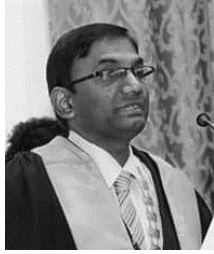
- නම - ආර්. සී. අමරසිංහ මයා
- ආයතනය - රුහුණු ලංකා ඩේරිස් පුද්ගලික සමාගම
- පළාත - බස්නාහිර පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

ආර්. සී. අමරසිංහ මහතා මූල්‍ය ආයතනයක ප්‍රධානියෙකු ලෙස ව්‍යාපාර කේෂ්ත්‍රයට පිවිසි නමුත් කිරි කර්මාන්තය කෙරෙහි විශේෂ ලැදියාවක් හැමවිටම පැවතිනි. ඔහු ගේ සීයා මෙම ප්‍රදේශයේ සිටි ප්‍රධාන පෙළේ කිරි ගව පට්ටි පාලකයෙක් වීම තුළින් ලද ආභාශයද, සත්ව පාලනයේ නියුතු ගොවිමහතුවන්ගේ ඇසුර නිරන්තරයෙන් ලැබුණ අතර 2018 වසරේ සිට ඔවුන් පිළිබඳ අධ්‍යයනය කර ඇත. ගොවීන් සත්ව පාලනයට කරන ලද කැපකිරීමට සාපේක්ෂව උපයන මුදල අඩුවුවද වෙනත් කර්මාන්තයක් කිරීමට උගත්කමක් හෝ ප්‍රමාණවත් ප්‍රාග්ධනයක් නොමැති බැවින් කිරි කර්මාන්තයේ රැඳෙන බවද මේ නිසාම දෙවනි පරම්පරාව වෙනත් රැකියා සඳහා යොමුවන බවද පසක්ව ඇත. ඔහු සිටින පාදුක්ක ප්‍රදේශය, හෝමාගම, හොරණ, ඉංගිරිය වැනි ප්‍රදේශවලට මායිම්ව පවතින අතර එහි තවමත් සත්ත්ව පාලනයට සුදුසු පරිසරයක් හා නිෂ්පාදන ධාරිතාව වැඩි සතුන් දක්නට ලැබිණ. නමුත් ගොවීන්ගේ කිරි සඳහා ප්‍රමාණවත් මුදලක් නොලැබුණ අතර ඒ සඳහා බලපෑමක් කිරීමට වෙනත් ආයතනයක් හෝ නොතිබිණි. කෙතරම් විභවයක් තිබුණ ද නිසි ආදායමක් නොමැති නිසා ගොවීන් ක්‍රම ක්‍රමයෙන් සත්වපාලනයෙන් ඉවත්වෙමින් පැවතිනබව හෙතෙම අවබෝධකර ගන්නා ලදී.

අර්ධ නාගරික පරිසරය, වෙනත් කර්මාන්ත ශාලා පැවතීම, යටි තල පහසුකම් ප්‍රමාණවත්වීම හා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයට අයත්වීම නිසා නව නිෂ්පාදනයක් සඳහා වෙළඳපොල සොයාගැනීම අපහසු නොවන බව වටහා ගත් ඔහු සාධාරණ මුදලක් දී කිරි ගොවීන් දිරිමත් කර උසස් තත්වයේ කිරි ලබාගෙන ඉහළ ප්‍රමිතියකින් යුතු නිෂ්පාදන වෙළඳපොළට හඳුන්වා දී වැඩි ලාභයක් ලැබීමේ අරමුණින් 2020/03/13 දින “රුහුණු ලංකා ඩේරිස් පුද්ගලික සමාගම” ආරම්භක කර ඇත. ආරම්භයේදී නිෂ්පාදන වියදම නොසලකා හැර ප්‍රදේශයේ පැවති මිල අභිබවා වැඩි මිලට ඉහළ ප්‍රමිතියෙන් යුතු කිරි ලබාගැනීම, ඉහළම ප්‍රමිතියකින් යුතු අමුද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම, සියළුම නිෂ්පාදන සෞඛ්‍යාරක්ෂිතව සිදුකිරීමත් නිසා “රුහුණු” සන්නාමයට කෙටිකලකින් වෙළඳපොල ජයගැනීමට හැකිවිය. නිෂ්පාදනවල තත්ව පරීක්ෂාවන් මගින් මෙය සනාථකර ඇත. යෝග්‍ය කප්පලින් අරඹා සෙටියෝග්‍රට්, යෝග්‍රට් පානය, මිකිරි හා එළඟිතෙල් දක්වා නිෂ්පාදන කේෂ්ත්‍රය මේ වන විට පුළුල්වී ඇති අතර කළුතර, කොළඹ ගම්පහ, රත්නපුර හා අනුරාධපුර ප්‍රදේශ දක්වාම නිෂ්පාදන ව්‍යාප්තවී ඇත.

මෙම කර්මාන්ත ශාලාව නිසා කිරි සඳහා තරඟකාරිත්වයක් ඇති වූ අතර ගොවීන් සඳහා වර්ථමානයේ රු: 150/= ක ස්ථාවර මිලක් සකස් කර ඇත. ඒ තුළින් දැන් ගොවීන්ට හොඳ මිලක් ලැබෙන අතර පසු බැසීමකට ලක්ව සිටි සත්ත්ව පාලනයට අතදීමට හැකිවීම ඔහු ලද ජයග්‍රහණයකි. මෙම කර්මාන්ත ශාලාව නිසා ගොවි පවුල්වලට අමතරව පවුල් 20 පමණ සෘජුවම යැපෙන අතර වක්‍රව සත්ව ආහාර සපයන්නන් වෙනත් වෙළඳපොළ සම්බන්ධ ආයතන රාශියක් සමඟ සම්බන්ධව ඇත. ආරම්භයේ සිටම ඉහළ ප්‍රමිතිය හා සෞඛ්‍යාරක්ෂිත බවට අවධානයක් දෙමින් ගුණාත්මක බවින් හා රසයකින් වැඩි නිෂ්පාදන පාරිභෝගිකයන්ට ලබාදීමට අපට හැකියාව ලැබී ඇති මෙම ආයතනය ප්‍රමිතිය අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීමත් නිෂ්පාදන ධාරිතාව වැඩිකිරීමත් මගින් වැඩි ලාභයක් උපයා ගැනීම “රුහුණු” නිෂ්පාදනවල අරමුණ වී ඇත. මෙය ව්‍යවසායක ඔබට කදිම ආදර්ශයකි.

වෛද්‍ය කේ. කුලේස්වර් කුමාර් ජී.එච්.එම්. ඥනවතී මිය. ඩබ්.එම්. සුරසේන මහතා

32. මහා ගොවිපල කළමනාකරණය ආදායම වැඩි කරයි.

- නම - ඩබ්. එම්. සුරසේන මයා
- ආයතනය - ඩෙව්ප්‍රො (Devpro Guarantee Ltd)

සුරසේන මහතා විශ්‍රාමික හමුදා නිලධාරී මහතෙකු වන අතර විශ්‍රාම යාමෙන් පසු ස්වයං රුකියාවක නියැලීමේ අවශ්‍යතාවය තදින්ම දැනුනු කෙනෙකි. ඒ අනුව 2019 වසරේ එක් කිරි එළදෙනෙකු සමග කිරි එළ දෙනුන් පාලනය ආරම්භ කල අතර, දිනකට කිරි ලීටර් 4ක් ලබා ගන්නා ලදී. පාරම්පරික ගව පාලනයේ නියලුණු සුරසේන මහතා තවත් එළ ගවයින් 2 ක් මිලදී ගන්නා ලදී. නමුත් නිවැරදිව තාක්ෂණික දැනුමක් හා කුසලතාවයක් නොතිබීම නිසා තම කාලය හා ශ්‍රමය දායක කලද අපේක්ෂිත නිෂ්පාදනයක් හා ආදායමක් නොලැබීමත්, ලද ආදායම තම පවුලේ අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට කොහෙන්ම ප්‍රමාණවත් නොවීය.

පසුව EGSD ව්‍යාපෘතිය හා කන්දකැටිය පශු වෛද්‍ය කාර්යාලයේ මැදිහත්වීම මගින් සුරසේන මහතාගේ ගොවිපල තත්‍ය කාර්ය සාධනයකට ලක් කරන ලදී. එහිදී එම ගොවිපල සතු ගැටළු හා අවශ්‍යතා මනාව හඳුනාගන්නා ලදී. සතුන්ට ප්‍රමාණවත් ගුණාත්මක තෘණ නොලැබීමත්, ඒ අනුව සතුන්ගේ ශරීර සකන්ධ දර්ශකය 2.5 ට අඩු මට්ටමක පැවතීමත් නිසා කිරි නිෂ්පාදනය අඩු මට්ටමක පවතින බවට සොයාගෙන ඇත. කන්දකැටිය ප්‍රදේශය වියළි කාලවලදී තත්ත්වය උග්‍ර අතට පත්වන අතර, ජලය සතුන්ට ලබාදීමේ අවශ්‍යතාවය සම්බන්ධව ගොවි මහතා තුල අවබෝධයක් නොතිබුණි.

පසුව EGSD ව්‍යාපෘතිය හා උභව පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව එක්ව සුරසේන මහතා පියවරෙන් පියවර වර්තමාන සාර්ථකත්වය දක්වා රැගෙනවිත් ඇත. මේ වන විට සම්පූර්ණ ගැහැණු සතුන් 7 දෙනෙකු සිටින අතර, මාසික නිෂ්පාදනය ලීටර් 1263 ක් හා මාසික ආදායම රුපියල් 267,875 ලබන අතර ඒ සඳහා අගය වැඩිකල කිරි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ලෙස කිරි ටොෆි නිෂ්පාදන කරන අතර, කාබනික පොහොර ලෙස ගොම අලෙවි කිරීමද ඇතුළත් වෙයි.

මේ වන විට සයිලේජ නිෂ්පාදන කරන අතර, ගවගාල සතුන්ට සුව පහසුව සලසන ආකාරයට නවීකරණය කරන ලද අතර, මේ වන විට දෛනික සතකුගේ කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර් 14 දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. කිරි නිෂ්පාදන සතුන්ගේ ප්‍රතිශතය 30% වන අතර, උපත් දෙකක් අතර පරතරය මාස 14 ක් වන අතර, ශරීර ස්කන්ධ දර්ශකය 3.0 දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත.

තම විශ්‍රාම කාලය ඉතාමත් කැපවීමෙන් හා උනන්දුවෙන් අනෙකුත් ආයතන වල සහයෝගයද සහිතව කටයුතු කිරීම නිසා, අනම්ම සරුකර ගත හැකි බව සුරසේන මහතාගේ කථාවෙන් පැහැදිලි වෙයි.

National Dairy Symposium

Chairman - Organizing Committee : Dr. A.G. Liyanagamage

1. Articles Collection Committee

1. Dr. Bhagya Wickramasooriya - Extension Specialist (**Chairman**)
2. Dr. U.D. Ramanayake - Deputy Director (Animal Breeding)
3. Dr. Dulip Abeykoon - Veterinary Surgeon
4. Dr. P.G. R. L. Bandara - Veterinary Surgeon
5. Dr. Anushka Lenagala - Veterinary Surgeon
6. Dr. Udari Dunuwila - Veterinary Surgeon
7. Mrs. D.K.P.D. Dassanayake- Development Officer
8. Mrs. H.P.G.K. Siriwardena - Development Officer

2. Reviewing Committee

1. Dr. U.L.P. Mangalika - Additional Director General (Livestock Development) (**Chairman**)
2. Dr. P.S. Fernando - Director (Livestock Planning & Economics)
3. Dr. N. Priyankarage - Registrar of Animal Feed
4. Dr. B.M.M. Ekanayake - Animal Breeding Specialist
5. Dr. Bhagya Wickramasooriya - Extension Specialist
6. Dr. L.M.P. Wijemanna - Public Health Specialist
7. Dr. N.D.S. Dissanayake - Principal Scientist (Immunology & Parasitology), HOD (Parasitology)
8. Dr. W.M.P.B. Weerasinghe - Principal Scientist (Ruminant Nutrition & Pasture), HOD (Pasture Research)
9. Dr. Sumathy Puvanendiran- Principal Scientist (Virology) , HOD (Animal Virus Laboratory)
10. Dr. J.K.H. Ubeyrathna -Deputy Director(Technical Service, HOD (Central Veterinary Investigation Center)
11. Dr. G.D.N. Kumarasinghe - Veterinary Surgeon, Animal Health Division
12. Dr. M.B.D.D Lakmali - Animal Breeding Specialist, HOD (Animal Breeding)
13. Dr. A. P.D.G. Pathirana - Specialist (Dairy Technology), HOD (Dairy Technology Laboratory)
14. Dr. G.I. Shalika Perera - Deputy Director (Veterinary Research)
15. Dr. Nilukshi Liyanagunawardhana - Veterinary Research Officer
16. Dr. U.D. Ramanayake - Deputy Director (Animal Breeding)
17. Dr. Duleep Abeykoon -Veterinary Surgeon
18. Dr. Anushka Lenagala - Veterinary Surgeon
19. Mr. K.K.J.S. De Alwis - Livestock Officer
20. Mrs. Subhani Kaluarachchi - Livestock Officer

3. Media & Publication Committee

1. Mr. T.R.M.A.M. Rathnayake - Chief Agronomist (**Chairman**)
2. Dr. Uditha Wijesinghe - Deputy Director (Human Resource Development)
3. Mrs. Premani Abeykoon - Officer in Charge (Livestock Knowledge Center)
4. Dr. K.M.S.G. Weerasooriya - Veterinary Research Officer

5. Mr. W.G. Wijesooriya - Livestock Promotion Officer
6. Mrs. B.W.B.N.Nilanthi - Livestock Development Officer
7. Mr. I.C. Samarakoon - Development officer
8. Mr. Pubudu Alawathukotuwa - Development Officer
9. Mrs. H.P.G.K. Siriwardana - Development Officer

4. Invitation Committee

1. Dr. B.M.M. Ekanayake - Animal Breeding Specialist (**Chairman**)
2. Dr. P. Kumarawadu-Veterinary Surgeon
3. Mrs. Subhani Kaluarachchi - Livestock Officer
4. Mrs. Devika Chandrasiri - Development Officer
5. Mrs. H. W. S. Shehani Poornima - Livestock Development Officer

5. Session Organizing and Hotel Arrangement Committee

1. Dr. M.D.N. Jayaweera - Additional Director General (Animal Health) (**Chairman**)
2. Dr. I.M.Y.N. Gunawardana - Officer in Charge (Institute of Continuing Education)
3. Dr. L.M.P. Wijemanna - Public Health Specialist
4. Dr. M.A.R. Priyantha - Principal Scientist(Bacteriology & Pathology),HOD-Bacteriology, HOD-Pathology
5. Dr. S.S. Iddamaldeniya - Deputy Director (Research)
6. Dr. S.A. Achala Samarasundara - Deputy Director(Livestock Planning & Economics)
7. Dr. S. H. M. Madubhashini - Veterinary Surgeon
8. Mrs. Jamuna Ekanayaka - Development Officer
9. Mrs. Harshi Dayarathna - Development Officer

6. Poster Committee

1. Dr. Bhagya Wickramasooriya –Extension Specialist- Chairman
2. Dr. Devika Lakmali-Head/ Animal Breeding division -VRI
3. Dr. Nilukshi Liyanagunawardana-Veterinary Research Officer
4. Dr. Gayani Weerasooriya- Veterinary Research Officer
5. Dr. P.G. Ruwanthi Bandara – Veterinary Surgeon
6. Dr. Anushka Lenagala – Veterinary Surgeon
7. Dr. Udari Dunuwila-Veterinary Surgeon
8. Mr. D.I.P. Premathilake - Development Officer
9. Mr. Pubudu Alawathukotuwa – Development Officer
10. Mr. Kosala Amarasinghe- Development Officer

Translators

1. Mr. S. Mohamed Suwai - Translator - DAPH
2. Dr. Komathy Maheswaran - Veterinary Surgeon
3. Dr. Kirubanandakumaran - Government Veterinary Surgeon -Cheddikulam, Northern Province

Sri Lanka Dairy Excellence Training Initiative Project

Supported by Ministry of Foreign Affairs and Trade , New Zealand

Department of Animal Production and Health

P.O Box 13

Gatambe, Peradeniya.